
MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M.KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖKTISZTVEISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

FŐSZERKESZTŐ: DR FORSTER KÁROLY M.KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

Az európai állandó postai bizottság kopenhágai értekezlete.

Írta: MÓDOS ELEMÉR m. kir. postaigazgató.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület bécsi alapokmányának 4. cikke szerint a postai és távközlési kérdések megvizsgálása céljából állandó bizottságokat lehet létesíteni. E bizottságokat azoknak az igazgatásoknak szakértői alkotják, akik a munkában való részvételre vállalkoznak.

Az alapokmány 4. szakasza alapján az állandó bizottságok megalakításával maga a bécsi kongresszus foglalkozott. A kongresszus három bizottságának elnökei evégből közös indítványt dolgoztak ki, amely azt a célt szolgálta, hogy az Európai Egyesület kebelében alakítandó valamennyi állandó bizottság azonos szervezeti szabályok szerint végezze munkáját. Ha valamelyik bizottságnak a tárgyalandó ügyek természete szerint különleges szabályok szerint is kellene eljárnia, e szabályokat az egyes bizottságok által felállítandó működési rendbe fogják felvenni.

A bécsi kongresszuson 3 állandó bizottság alakult. Ezek az:

1. Európai postai bizottság.
2. Európai távközlési bizottság.
3. Európai távközlési műszaki bizottság.

Az egyes bizottságokat elnök vezeti, aki mellett két alelnök működik.

Az elnökök kiválasztása a kongresszuson hosszas vitára adott alkalmat. Az említett közös javaslat tárgyalásakor ugyanis a bizottságok elnökeinek személyére vonatkozólag két irányzat alakult ki. Az egyik irányzat (Dánia, Hollandia, Norvégia, Magyarország) az egyes bizottságok elnöki és alelnöki tisztégeit bizonyos országnak (postaigazgatásnak) kívánta juttatni. Ebben az esetben az elnök, illetőleg alelnök személyét a megnevezett ország postaigazgatása állapítaná meg. Ezzel szemben a másik irányzat (amelynek legerősebb képviselője Bulgária volt) azt tartotta célszerűbbnek, hogy a kongresszus név szerint jelölje ki a bizottságok vezetőit. Ilyen módon egyrészt azt lehetne biztosítani, hogy a bizottságok elnökei kiváló szakemberek lennének, másrészt a

kisebb országok, amelyeknek köréből egyik-másik téren elsőrangú szakférfiak kerülnek ki, érdekeiket jobban képviselve látnák. Ellenkező esetben az a veszély állana fenn, hogy a vezetést a nagyobb igazgatások vennék kezükbe.

Kétségtelen, hogy ebben az érvelésben sok igazság rejlett, viszont nem vetett számot azzal a körülménnyel, hogy mi történik akkor, ha az illető szakférfiú kiválik a postaigazgatás kebeléből (pl. nyugdíjazták). Az elnöki tisztség kérdése ezzel ismét vitássá válik, új elnököt kell választani, ami hosszú időbe telhet s ez alatt a bizottság munkája korlátozott lesz.

A többség végül amellettt döntött, hogy meghatározott országoknak és ne egyes személyeknek jusson az elnöki, illetőleg az egy-egy alelnöki megbízatás.

Ugyanez a felfogás győzött a kongresszus teljes ülésén is, amikor az egyes bizottságok elnökeleiről is határoztak. Az elnökségek ügye a következőképpen alakult:

1. bizottság (postai):

Elnök	— — — — —	Németország
1. alelnök	— — — — —	Magyarország
2. alelnök	— — — — —	Dánia

2. bizottság (távközlési):

Elnök	— — — — —	Olaszország
1. alelnök	— — — — —	Románia
2. alelnök	— — — — —	Németalföld

3. bizottság (távközlési műszaki):

Elnök	— — — — —	Németország
1. alelnök	— — — — —	Bulgária
2. alelnök	— — — — —	Olaszország

Az elnöki tisztségeknek ezt az elrendezését nem lehet véglegesnek tekinteni. Az Európai Egyesülettől jelenleg távollévő, de később valószínűleg csatlakozó nagyobb postaigazgatások (pl. Franciaország) bizonyosan helyet fognak kapni a bizottságok vezető tisztségeiben.

Az állandó bizottságok felállításának az a célja, hogy a két kongresszus közötti időben se szűnjék meg az Egyesületet érdeklő kérdések tárgyalása. A bizottságok eredményes működése a jövő munkáját jelentősen megkönnyíti azzal, hogy a kérdések előzetes tisztázása után a kongresszus elé már kész javaslatokat terjeszt. Ezáltal a kongresszus idejét is megrövidíti.

A gyakorlatban ez már a bécsi kongresszuson is beigazolást nyert. E kongresszus a felmerülő összes olyan részletkérdéseket, amelyeknek tárgyalására már idő nem volt, kidolgozásra az állandó bizottságok hatáskörébe utalta.

A két kongresszus között felvetődő kérdések tárgyalása céljából állandó bizottságok alakítása nem új gondolat. A nemzetközi távközlés terén a távközlés egyes szolgálati ágaira vonatkozó kérdések tanulmányozására „tanácsadó bizottságok” (Comités consultatifs internationaux, röviden C. C. I.) működnek. A Távközlés Nemzetközi Egyezményének 16. cikke alapján e bizottságok számát, összetételét, feladatait és működését az Egyezményhez csatolt szabályzatok állapítják meg.

Az Európai Egyesület kebelében azonban teljesen új alkotás a postai ügyek tárgyalására hivatott ú. n. állandó postai bizottság. A viszonylag nagy időközökben (5 évenként) tartott egyetemes postakongresszusok a nemzetközi postát érintő kérdések kidolgozását többször ú. n. előkészítő bizottságokra, esetleg rövid ideig működő különleges bizottságra bízta, állandó postai bizottság ezideig az Egyetemes Postaegyesület keretében nem működött. Az Európai postaszolgálat az állandó postai bizottság létesítésével új szervet kapott, amelynek feladata lesz a különleges európai viszonyok által kívánt szabályok kidolgozása és előterjesztése.

A szakszerűség biztosítására az állandó bizottságok szervezeti szabálya lehetővé teszi, hogy az egyes igazgatások a bizottságok tagjaiként olyan szakértőket is kijelölhessenek, akik az illető igazgatásnak nem alkalmazottai, azaz kijelölhetők az illető országban elismert távközlési társaságok vagy az ipar képviselői is. Ugyanaz a helyzet tehát, mint a távközlés nemzetközi tanácsadó bizottságaiban (C. C. I.).

A bizottságok albizottságokat is kiküldhetnek, sőt egyes bizottsági tagokat szakvélemény kidolgozásával is megbízhatnak.

Igen fontos határozat az, hogy a bizottságok tanácskozásának eredményeit vagy mint az elnök ajánlásait közlik az egyesületi igazgatásokkal, vagy mint a szolgálati szabályzatok kiegészítését, vagy megváltoztatását célzó javaslatokat az Egyesület legközelebbi kongresszusára előterjesztik.

A bizottsági tagok szóbeli tárgyalások vagy írásbeli úton érintkeznek egymással. A szóbeli tárgyalásokat a bizottságban képviselt igazgatásokkal való megegyezés után az elnök tűzi ki. E tanácskozásokhoz a bizottsági tagok beleegyezésével oly igazgatások képviselőit is meg lehet hívni, amelyek nem tagjai az egyesületnek.

A bizottságok munkarendjüket maguk állapítják meg.

Az európai állandó postai bizottság koppenhágai értekezletét Budapesten rövid előkészítő tárgyalás előzte meg. Ezen az előkészítő tárgyaláson, amely 1943 április hó 2-től 4-ig tartott, a német, a dán és a magyar posta képviselői, azaz azoknak a postaigazgatásoknak képviselői vettek részt, amelyeknek kebeléből a bizottság elnöke, illetőleg a két alelnöke került ki. Ezen az ú. n. előértekezleten a koppenhágai tárgyalások ügyrendjét, valamint a tárgyalásra kerülő legfontosabb javaslatok (az 1 kg-nál nehezebb levelek díja, az egyéb levélpostai küldemények díja és az európai tengeri átszállítási díjak eltörlése) szövegét alapították meg. Elhatározták, hogy a javaslatokat a három ú. n. elnöklő igazgatás közösen terjeszti elő.

Az európai állandó postai bizottság első értekezlete Koppenhágában 1943 június hó 24-én ült össze és 30-án fejezte be tanácskozásait. Részt vettek a következő országok postaigazgatásai: Bulgária, Dánia, Finnország, Hollandia, Horvátország, Magyarország, Németország, Norvégia, Olaszország, Románia és Szlovákország.

Az ülést a dán postavezérigazgató üdvözlő beszéde nyitotta meg.

Először a bizottság ügyrendje került tárgyalásra. Ennek befejezése után az értekezlet érdeklődéssel hallgatta az alábbi elnöki bejelentéseket:

Az Európai Postaegyesület irodája Bécsben megkezdte működését. A koppenhágai értekezlet az első összejevetel, amelyen az Iroda részt vesz. Ezen az Irodát az igazgató és az aligazgató képviseli.

A bécsi kongresszus után a német postaigazgatás tárgyalásokat kezdeményezett az európai egyezményhez még nem csatlakozott postaigazgatásokkal. Így elsősorban a francia postaigazgatással, amelynek az egyesületbe való belépése maga után vonná a spanyol posta csatlakozását is. Ugyanilyen tárgyalásokat folytatnak Svájjal és Svédországgal is. (Azóta a francia posta már nyilatkozott is, hogy postai téren a bécsi szolgálati szabályzat határozatait, azaz az európai levél- és levelezőlap-díjakat, továbbá az átszállítási díj eltörlését hajlandó szolgálatában alkalmazni. Gyakorlatban azonban ezideig nem tett semmit.)

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület Rómában tervezett második kongresszusát a kitűzött időben nem tarthatja meg. A kongresszus elhalasztása azonban lehetővé teszi, hogy időközben az Egyesülethez nem csatlakozott országokat (Franciaország, Spanyolország, Svájc, esetleg Svédország) a csatlakozásra megnyerjék.

Az elnöki bejelentő után került sor a budapesti értekezleten előkészített nagyjelentőségű javaslatok tárgyalására. Ezeket a következőkben ismertetem:

A bécsi értekezlet a levelek díját az európai egyesületi forgalomban kedvezményesen csak 1 kilogrammig állapította meg; az 1 kilogrammnál nehezebb levelekre pedig azt mondta ki, hogy ezekre az általános nemzetközi díjak érvényesek. Ez a szabály a gyakorlatban azt eredményezte, hogy az 1 kilogramm súlyig terjedő levelek díja aránylag igen olcsó volt (20 grammig 12 Reichspfennig, 20—250 grammig 24 Reichspfennig, 250—500 grammig 40 Reichspfennig, 500—1000 grammig 60 Reichspfennig), az 1020 grammos levél díja azonban aránytalanul nagyra ugrott. Pl. a Magyarországon feladott és az európai egyesületi országokba szülő levelek díja 1000 gramm súlyig 1 pengő 20 fillér; 1000-tól 1020 grammig a díj 15 pengő 50 fillér és ettől kezdve súlyfokozatonként 30 fillérrel emelkedik. A 2000 grammos levél díja 30 pengő 20 fillér. A német postánál az 1000 grammos levél díja 60 Reichspfennig, az 1020 grammosé 7.75 birodalmi márka.

A bécsi kongresszus utolsó teljes ülésén tartott beszámolóján a német birodalmi postaügyi miniszter ezt a díjszabási sajátságát az európai postadíjszabás szépséghibájának nevezte és annak a reményének adott kifejezést, hogy az állandó bizottság, ahová e kérdést további tárgyalás végett utalták, hamarosan megtalálja a megfelelő megoldást.

Valóban Magyarországon nemcsak a közönség, hanem a postaalkalmazottak is nehezen értették meg a díj kiugrásának az okát és az első új díjszabás megjelenése után igen sokan sajtóhibának gondolták a magas díjat, amihez hozzájárult az a logikusnak tűnő körülmény is, hogy a díj 1000 grammig 1 pengő 20 fillér, azon túl a nemzetközi levéldíjat kell alkalmazni, amely 20 grammonként 30 fillérrel emelkedik, tehát 1 pengő 20 fillér + 30 fillér = 1 pengő 50 fillér, a 15 pengő 50 filléres díj a tarifában tehát csak sajtóhiba lehet. Az új díjszabás bevezetésekor számos magyarázatot kellett ehhez adni. Különösen a közönség érzett csalódást, amikor megtudta, hogy 1 kilogramm súlyon felül a 20 grammonként 30 filléres emelkedés nem az 1 pengő 20 fillértől kezdve számít, hanem a legkisebb, azaz a 20 grammos súlyfokozattól.

A bizottság a kérdést a következő három fokozatban tárgyalta:

- a) Szükséges-e az európai forgalomban az európai levéldíjszabás 2 kilogrammig való kiterjesztése?
- b) az 1000 és 2000 gramm között milyen súlyfokozatot kellene beiktatni?
- c) Milyen díjakat szabjanak az elfogadott fokozatokra?

Az első kérdésben csakhamar egyöntetűen megállapították, hogy a díjszabás kiterjesztése nemcsak szükséges, hanem logikus is. Ha már 1 kilogramm súlyig egyszerűbb súlyfokozatokat vezettek be, ezen felül a kényelmetlen 20 grammos súlyfokozat fenntartása nem indokolt annyival is inkább, mert az 1-től 2 kilogrammig terjedő levelek száma jelenleg nagyon csekély.

Érdekességképpen jegyezzük meg, hogy a magyar belföldi szolgálatban a levelek 93,9%-a 20 grammon alul, 3,8%-a 20—40 gramm között, 2%-a 40—250 gramm között és 0,3%-a a 250—500 gramm között van. Hogy a kedvezményes díjszabás bevezetése esetében mi lesz a helyzet, egyelőre nem tudjuk. Valószínűnek látszik azonban, hogy olcsó díjszabás mellett a kisebb súlyú csomagok szállítása átterelődik a levélpostára.

A közbenső súlyfokozatra vonatkozólag a budapesti előértekezlet két fokozatot javasolt: 1000-tól 1500 grammig és 1500-tól 2000 grammig. Ezt a javaslatot is egyhangúan elfogadták. Az a kérdés, hogy a háború után a levelek pótdíj nélkül, légi úton való szállítása esetében esetleg a súlyt korlátozni kell, szintén szóba került. 2 kilogrammos levelek légi úton pótdíj nélkül való szállítása sem pénzügyi, sem technikai szempontból (férőhely hiánya) nem lesz lehetséges.

Nehezebb kérdés volt a díj meghatározásának ügye.

Ennél a kérdésnél ugyanis figyelembe kellett venni azt a körülményt, hogy 1-től 2 kilogrammig igen olcsó díjszabás bevezetése az európai forgalomban a 2 kilogrammnál kisebb súlyú csomagok forgalmának a levélpostára való tololódását eredményezné. Figyelman kívül hagyva a postai bevételkiesést, ez az áttolódás a postakezelést is nehéz helyzetbe hozná. Gondoljunk csak a kézbesítőszolgálatra; mit jelentene, ha a nehéz súlyú levelek forgalma szaporodna.

Különösen sérelmes lenne a rendeltetési országokra, ha a kisebb súlyú áruk a levélposta útján kerülnének továbbításra, mert így elesnének az ú. n. csomagvégdíjaktól. A finn postáigazgatásnál pl., amint erre az értekezleten a finn küldöttség rámutatott, a Finnországba érkező csomagok darabszáma nyolcszor akkora, mint a Finnországból kimenő csomagok darabszáma. A végdíjak nagyobb mérvű kiesése tehát a finn postát igen érzékenyen érintené. Valamennyi ország kiküldöttje megegyezett abban, hogy e nehézségek kiküszöbölésére prohibítív díjszabást kell bevezetni. Hosszabb vita után, amelyben a szóbajöhető különböző díjtételeket (az 1500 és 2000 grammos súlyfokozatra 1.75—2.5, 2—2.5, 2—3, 3—4, 3—5 birodalmi márka) mérlegelték, végül egyhangúlag az 1000—1500 grammos súlyfokozatra 3 birodalmi márka, az 1500—2000 grammos súlyfokozatra pedig 4 birodalmi márka díjat fogadtak el.

Ha a díjakat a legközelebbi kongresszus is elfogadja, az európai egyesületi levéldíjszabás a következőképp fog alakulni:

20 grammig	— — — — —	12 Reichspfennig
20—250	„ — — — — —	24 „
250—500	„ — — — — —	40 „
500—1000	„ — — — — —	60 „
1000—1500	„ — — — — —	300 „
1500—2000	„ — — — — —	400 „

E díjak az Európai Postaszolgálat Szabályzat Zárójegyzőkönyvének I. cikke értelmében legfeljebb 50 százalékkal felemelhetők, vagy 25 százalékkal mérsékelhetők.

Amint a díjak egymásután következő fokozatainak végigtekintünk, megállapíthatjuk, hogy az 1 kilogrammon felüli levelek díja így is erősen emelkedik (1500 grammig az 1000 grammos díj ötszöröse), bár a jelenlegi német díjnak (1020 grammig 7.75 birodalmi márka) több mint 50 százalékaival kisebb.

Egy másik megállapítás az, hogy az 1 kilogrammos súlyfokozat aránylag igen olcsó, ami lehetővé teszi azt, hogy a megosztható, vagyis 1 kilogrammos küldeményekben elhelyezhető árukat mégis igen olcsó díjszabással lehet továbbítani. Két darab 1 kilogrammos levél díja ugyanis csak 1.20 birodalmi márka, 3, illetőleg 4 helyett. A gyakorlatban a magasabb díjszabás tehát csak azoknál az áruknál fog tiltólag hatni, amelyeket 1—1 kilogrammos küldeményekre nem lehet felaprózni. E díjszabás ennél fogva bizonyos kedvezményes helyzetet jelent azokra az ipari államokra, amelyeknél igen sok kisebb súlyú iparcikket tartalmazó küldeményt adnak fel.

Magyar szempontból az új tervezett díjszabás a felfelé való kikerekítés lehetőségének figyelembevételével kielégítő. Az 1 kilogrammnál nem nehezebb levelek díja ugyan a csomagdíjakhoz képest elég mérsékelt, ezzel szemben Magyarországból kisebb árucikket tartalmazó levelek külföldre való tömeges továbbítása nem várható. Az 1 kilogrammnál nehezebb levelek díját jogunk van elég magas összegben (1500 grammig kb. 7 pengő, 2000 grammig kb. 10 pengő) megállapítani, ami gátolja a kisebb súlyú csomagoknak a levélpostai forgalomba való áttérítését. A csomagdíjak jelenleg (az 1 aranyfrank = 1.42 pengő kulcs alapján), ugyanis sokkal alacsonyabbak, mint a fenti díj. A 3 kilogrammos csomagok díja pl.:

Németországba	— — — — —	1.14 pengő
Olaszországba	— — — — —	3.20 „
Norvégiába	— — — — —	4.33 „

amihez azonban a szállítólevélért 11 fillért, a vámárnyilatkozatok darabjáért 2 fillért és a külkereskedelmi statisztikai illeték címén 4 fillért kell még hozzászámítani.

A levéldíjak meghatározása után következett a második igen fontos kérdés, az egyéb levélpostai (A. O.) küldemények súlyfokozatának és díjszabásának felállítására.

E kérdés szabályozásánál az volt a cél, hogy az Egyesület további lépést tegyen a levélpostai díjak egységesítése terén.

A budapesti megbeszéléseken már kitűnt, hogy a legtöbb egyesületi ország belföldi szolgálatban a nyomtatványok, üzletipapírok és áruminták díjait a legutóbbi időkben többé-kevésbé az európai egyesületi egységes díjszabás gondolatának megfelelően szabályozták. A nemzetközi azonos súlyfokozatok alapján emelkedő díjszabást alig 5 ország tartotta meg. (Az egyéb levélpostai küldemények díjszabása Olaszországban és Finnországban 50 grammonként, Albániában a nyomtatványok és üzletipapírok díja 75 grammonként, az árumintáké 100 grammonként emelkedik, Bulgária a 100 grammonként emelkedő díjszabást vezette be, míg Hollandia 50 és 100 grammonként emelkedő fokozatokat alkal-

maz.) A többi egyesületi országban a súlyfokokozatok csaknem úgy épültek fel, mint Hazánkban.

Az A. O. küldemények belföldi súlyhatára tekintetében a legtöbb ország a nemzetközi súlyhatárokhoz (nyomtatványok 2000, illetőleg 3000, üzleti papírok 2000, áruminták 500 grammig) igazodott. A német posta azonban belföldi forgalmában nyomtatványt, üzleti papírt és árumintát csak 500 gramm súlyhatárig fogad el szállításra; Dánia, Norvégia és Románia pedig nyomtatványt és üzleti papírt csak 1000 grammig.

Ami az egyes díjtételeket illeti, a német postaigazgatás az európai egyesületi országok levélpostai díjszabását mélyreható tanulmány tárgyává tette és ennek eredményeképpen megállapította, hogy az egyes országok külföldi díjai átlagos összegének márkában kifejezett egyenértéke körülbelül megfelel a német belföldi díjaknak. A számítások eredményeit hatalmas táblázatokban foglalták össze és mutatták be. E táblázatok grafikonjai szemléltették, hogy a javasolt díjtételek elfogadása esetében az egyes igazgatásoknál semmi, vagy pedig jelentéktelen bevételkiesés mutatkozik.

A javasolt díjszabás a súlyfokokozatokban és a díjakban a levelek díjtételeihez igazodott. A legfőbb követelmény ismét az volt, hogy ügyes gyakorlati súlyfokokozatok alkalmazásának segítségével a felvevő alkalmazottak munkáját lehetőleg megkönnyítsék, a küldemények jórészének mérlegelésére tehát ezen túl ne legyen szükség.

Emellett erősen figyelembe kellett venni, hogy az Egyetemes Postaegyezmény 5. cikke értelmében a díjtételek nem lehetnek nagyobbak a nemzetközi díjknál. Ezt az elvet az egyes súlyfokokozatok díjának megállapításánál is pontosan szem előtt kellett és a jövőben is szem előtt kell tartani. Az egyes súlyfokokozatok díjának megszabásánál tehát először mindig ugyanannak a súlyfokokozatnak a nemzetközi díját kell kiszámítani és csak azután lehet az európai díjat meghatározni. Ha ez a díj nagyobb lenne, mint a nemzetközi díj, az utóbbit szabad csak a díjszabásba beállítani.

A nemzetközi egyezmény 50 grammos súlyfokokozatokban emelkedő díjai e tekintetben bizonyos nehézséget jelentenek az európai díjszabás kialakításánál.

Ezt a nehézséget a magyar szolgálatban a Németországgal való kedvezményes díjszabásunk felépítésekor már tapasztaltuk. A nyomtatványoknál például a 250—500 grammos súlyfokokozat díját 50 filléres kerek díjban lett volna kívánatos megállapítani. Ez azonban nem valósulhatott meg, mert a nemzetközi díj 250-től 300 grammig csak 48 fillér, az 50 filléres díj alkalmazása esetében tehát a súlyfokokozat díja a Németországgal való forgalomban 2 fillérrel drágább lett volna, amit a nemzetközi egyezmény idézett rendelkezése nem enged meg. Ugyanez a helyzet az üzleti papírok és áruminták néhány súlyfokokozatánál, ahol a kezelés, illetőleg díjazás megkönnyítése végett célszerűbb lett volna kerek díjat szabni.

Figyelembe kellett még venni azt a körülményt is, hogy a nemzetközi egyezmény üzleti papírokra és árumintákra díjminimumot szab meg. Az előbbinél a legkisebb díj a 20 grammos levél díja, az utóbbinál az 50 grammos nyomtatványdíj kétszerese.

Mindezen tényezők figyelembevételé után kialakult a következő egységes díjszabás, amit az értekező el is fogadott:

Súlyfokozat	Nyomtatvány	Üzletipapír	Áruminta	Egybecsomagolt küldemény
	R e i c h s p f e n n i g			
50 grammig	4			
100 „	8	12	8	8*/12
250 „	15	15	15	15
500 „	30	30	30	30
1000 „	50	50		50
1500 „	75	75		75
2000 „	100	100		100
3000 „	150			

(Csak egyes darabból álló könyvkötet)

* Ha a küldemény csak nyomtatványt és árumintát tartalmaz, díja 100 grammig 8 Reichspfennig, egyébként 12 Reichspfennig.

Ez a díjszabás az első pillantásra is feltűnik rendszeres és egyszerű felépítésével. A súlyfokozatok igen könnyen megjegyezhetők, a díjak kerekednek, és nehézség nélkül megtanulhatók, mert a fentebbi elvekben ismertetett eltérésektől eltekintve (az üzleti papír és áruminta legkisebb díja), az egyes súlyfokozatokban azonos díjtételeket tartalmaz.

Magától értetődik, hogy e díjakra is érvényes az Európai Postaszolgálat Szabályzat Zárójegyzőkönyvének I. cikkében engedett 50 százalékos felemelés vagy 25 százalékos mérséklés lehetősége.

A hírlapokra és időszaki folyóiratokra, valamint a könyvekre, nyomtatott füzetekre, zeneművekre és térképekre (Buenosairesi Egy. 34. § 2.) vonatkozólag a nemzetközi egyezmény szerinti 50%-kal mérsékelt nyomtatványdíjakat alkalmazzák továbbra is, ha e díjak kisebbek, mint az európai egységes nyomtatványdíjak. Ha ez a díj valamely súlyfokozatban nagyobb, e súlyfokozatra az európai nyomtatványdíjat számítják.

A vakok részére szolgáló dombornyomású küldemények díját igen egyszerűen szabályozták. E díj 7 kilogramm súlyig egységesen 3 Reichspfennig.

A kiscsomagok díja ezzel szemben nem nyert szabályozást.

Az új díjszabás kialakításával kapcsolatban meg kell említenem az olasz postaigazgatás aggályát is. Szerintük a fenti javasolt díjtételek közül néhány a nemzetközi postaegyezményben felsorolt alaplajknál magasabb. Az 50 grammos nyomtatvány díja pl. 4 centime, ami nem 4 Reichspfennignek, hanem 3.2 Reichspfennignek felel meg. E súlyfokozat alapdíját tehát 4 Reichspfennig helyett csak 3.2 Reichspfennigben szabad megállapítani. Ugyanez a helyzet a nyomtatványok következő súlyfokozatánál (50—1000 grammig), valamint az üzleti papír és árumintaküldeményeknél 100 grammig. Hosszas vita után e kérdésben a magyar felfogás győzött. E szerint a nemzetközi egyezmény a díjak alsó és felső határát is megszabja. A fenti díjak a felső határon belül maradnak, tehát nem kerülnek az egyezmény 5. cikkével ellenkezésbe. A lényeg az, hogy az egyes igazgatások által saját pénznemben kifejezett díjak ne legyenek na-

gyobbak, mint a nemzetközi díjak. Mindazonáltal elhatározták, hogy ebben az ügyben a berni nemzetközi postairoda véleményét is kikérik.

A holland igazgatás egyébként azt a kérdést is felvetette, hogy valamennyi levélpostai küldeményre ugyanazt az alsó vagy felső határt kell-e alkalmazni, vagyis ha valamelyik igazgatás pl. az európai egyesület területére szóló levelek díját az alapidíjnak 20 százalékos emelésével állapította meg, a többi levélpostai küldemény alapidíját is ugyancsak 20 százalékkal kell-e növelnie. A holland igazgatás álláspontja szerint ugyanazt a százalékos szabad alkalmazni valamennyi levélpostai küldeményre. Ezzel szemben a magyar álláspont szerint a holland igazgatás nézete elvileg helyes ugyan, azonban a Nemzetközi Postaegyezmény szövege nem zárja ki annak lehetőségét, hogy némelyik levélpostai küldeményfaj díját más százalékos kulcs szerint emeljék vagy mérsékeljék, amint ez a gyakorlatban eddig sok esetben történik. Erre a lehetőségre utal a Buenosairesi Egyezmény Zárójegyzőkönyve 1. cikkének szövegezése, amely szerint: a választott díjnak egymásközt lehetőleg (autant que possible) ugyanolyan arányban kell lenniök, mint az alapidíjnak.

Az Európai Posatszolgálat szabályzatának 1. cikkében az Egyesület igazgatásai kölcsönösen lemondottak az egyesületi országokból származó levélpostai küldemények szárazföldi átszállítási díjairól. A dán igazgatás ennek a nagyjelentőségű könnyítésnek továbbfejlesztése céljából azt javasolta, hogy az egyesületi igazgatások az egyesület területén belül a levélpostai küldemények tengeri átszállítási díjairól is mondjanak le. Az európai szárazföldi átszállítási díjak eltörlésének bizonyos vonatkozásokban ugyanis csak akkor van jelentősége, ha a tengeri átszállítási díjat is eltörlik. Különben a zárlatoknak valamely tengeri szakaszon való átszállítása esetében az átszállítási statisztikát továbbra is fenn kell tartani, ami sem kezelési, sem leszámolási szempontból nem kívánatos. A szárazföldi átszállítási díjak eltörlése igaz értelmet csak akkor nyer, ha párhuzamosan a tengeri átszállítási díjakat is eltörlik. A tengeri díjak eltörlése azonban csakis az egyesület területén belül szállított zárlatokra — és nem a tengerentúli országokba, illetőleg az egyesülethez nem tartozó európai országokba szállítandó zárlatokra — vonatkoznék.

E javaslatban az Egyesület 13 országa közül 7 ország nem volt érdekelve, mert tengeri átszállítást nem végeznek. Az érdekelt igazgatások közül elsőnek az olasz igazgatás fejezte ki aggályait. Nézete szerint az Egyesülethez előreláthatólag azok az európai országok is csatlakozni fognak, amelyek jelenleg nem tagjai az Egyesületnek. Ezeknek az országoknak csatlakozása némelyik igazgatásra a tengeri átszállítási díjak folytán terhes következményekkel járna. Olaszország pl. abba a helyzetbe is kerülhet, hogy zárlatokat tengeri úton Spanyolországba, Portugáliába, Görögországba és Törökországba kellene szállítania. Az olasz postaigazgatásnak ebben az esetben a hajóstársaságok részére tetemes szállítási díjat kellene fizetnie anélkül, hogy erre fedezetet kapna. Ezért annak a véleményének adott kifejezést, hogy az Egyesület megnövekedésének reményében a tengeri átszállítási díjak eltörlésének kérdését a legközelebbi kongresszusig függőben kellene tartani.

A holland igazgatás ugyancsak aggályát fejezte ki. Véleménye szerint az európai forgalomban jelenleg a tengeri szállítás nagyjából szünetel. A kérdés ennél fogva nem követel azonnali megoldást. Hozzájárul ehhez az a körülmény is, hogy Európa nyugati részén fekvő országok igazgatásai, amelyek ten-

geri szállítást szintén bonyolítanak le, nem tagjai az Egyesületnek. Ha a tengeri átszállítási díjakat eltörlik, a békés állapotok helyreállításával ismét igen sok zárlatot fognak az igazgatások Hollandia közvetítésével szállítani. A holland postára ez igen tekintélyes költségeket jelentene. A holland igazgatás hajlandó ugyan áldozatot hozni e téren, de csak azzal a feltétellel, hogy e kérdést a tengeri szállítást végző igazgatással egyetértésben szabályozzák.

A vita folyamán ezzel szemben rámutattak egyrészt arra, hogy a spanyol-amerikai postaszerződés az összes szárazföldi és tengeri átszállítási díjakat eltörölte, másrészt arra is, hogy háború után a tengeri postaforgalom jórésze előreláthatólag légi útra fog terelődni.

A tengeri átszállításban érdekelt országok közül Németország, Dánia, Norvégia, Románia és Finnország a tengeri díjak eltörlése mellett foglaltak állást.

Végeredményben, tekintettel az olasz és holland igazgatások aggályaira, a kérdés végleges rendezését a legközelebbi kongresszusra hagyták.

A finn postaigazgatás az értekezlet elé olyértelmű javaslatot terjesztett, hogy a táviró és távbeszélő szolgálatra vonatkozó levelezés egyrészt az Egyesület Irodája és az egyesületi igazgatások, illetőleg ezek hivatali között, másrészt az egyesületi igazgatások és az egyes hivatalok egymás között minden postai díj alól mentes legyen. E kérdést egyébként már a bécsi kongresszuson is szóba hozták, anélkül azonban, hogy szabályozták volna.

A finn igazgatás javaslata érdekes eszmecserére nyújtott alkalmat. Ennek során kitűnt, hogy a román postaigazgatásnál a telefonszolgálat levelezésének díjmentessége nehézségekbe ütközik, mert Romániában a távbeszélő szolgálatot magántársaság látja el. Ezzel szemben a magyar felfogás szerint nemcsak a távbeszélő szolgálatra vonatkozó levelezést kellene díjmentesen lebonyolítani, hanem célszerű volna arra is módot teremteni, hogy az egyes igazgatások vezető tisztviselői szolgálati ügyben díjmentesen vehessék igénybe a távbeszélőt. Távbeszélőn ugyanis valamely ügyet néhány perc alatt el lehet intézni, amihez esetleg hónapokig tartó átiratváltásra lenne szükség.

A vita végén a finn igazgatás javaslatát elfogadták, az igazgatások vezetői részére biztosítandó ingyenes szolgálati beszélgetések ügyét pedig a legközelebb Bécsben ülésező 2. bizottság hatáskörébe utalták.

Az olasz postaigazgatás javaslatot dolgozott ki a tértivevény díjának mérséklése iránt. Azt kívánta, hogy a bizottság ajánlja az egyesületi igazgatásoknak, hogy a tértivevény díját az egyesületi forgalomban a 20 grammos levél díjában, azaz 12 Reichspfennigben állapítsák meg.

Az olasz igazgatás javaslata ismét hosszas vitaanyagot szolgáltatott.

A dán és magyar felfogás szerint e javaslat érdemben való tárgyalása előtt a levélpostai szolgálatra vonatkozó összes ú. n. mellékdíjakkal egyidejűleg és egységesen volna célirányos foglalkozni és nem egy díjat, a tértivevény díját kiragadni és azt a többi díjtól elkülönítve szabályozni. A legutóbbi nemzetközi egyezmény ugyanis a mellékdíjak egységesítésére már mutatott törekvéseket. A levélpostai díjak egységesítése után a kérdés az Európai Egyesület körében még nagyobb jelentőséget nyer.

Mínthogy az összes mellékdíjak egyöntetű szabályozására az értekezlet nem fordíthatott időt, az olasz igazgatás javaslatát visszavonta.

Az olasz igazgatás mint ajánlást terjesztette elő azt a javaslatát, hogy az egyesületi igazgatások a nemzetközi postaegyezmény 35. cikkének és a londoni kongresszus alkalmával a 36. cikkhez fűzött magyarázatának megfelelően a bérmentetlen, illetőleg az elégtelenül bérmentesített leveleket és levelezőlapokat a bérmentesítés kiegészítése végett adják vissza a feladónak. Indoklása szerint Olaszországban igen elharapódzott az a gyakorlat, hogy a feladók — különösen az Amerikába szóló leveleket — egyáltalán nem bérmentesítik, ami az olasz posta bevételeit érzékenyen károsítja.

A javaslatot, miután kitűnt, hogy a legtöbb országban megkísérlik az elmaradt bérmentesítési díjat a feladótól megszerezni, egyhangúlag elfogadták.

Ezt az ajánlást a bécsi postairoda fogja az egyesületi igazgatóságokhoz eljuttatni.

Az Egyetemes Postaegyezmény 50. cikke szerint minden ország követelheti, hogy a válaszdíjszelvényeket és e szelvények becserélésével bérmentesítendő küldeményeket egyszerre adják postára. E fakultatív szabály kötelezővé tételét az olasz posta javasolta. Indokolásul azt hozta fel, hogy Olaszországban a devizakorlátozások óta a válaszdíjszelvényekkel igen sok visszaélést követnek el.

A javaslat körüli vita kimutatta, hogy a legtöbb igazgatásnál tapasztalták a válaszdíjszelvényekkel elkövetett visszaéléseket. E visszaélések elkerülése céljából egyik-másik igazgatás be is szüntette, a többi igazgatás pedig kivétel nélkül korlátozta a válaszdíjszelvények forgalmát. A magyar álláspont szerint a visszaélések megszüntetésére legcélszerűbb a válaszdíjszelvények eladásának korlátozása, ami Magyarországon úgy történik, hogy a feladó csak egy válaszdíjszelvényt vásárolhat és ezt a felvevő tisztviselő előtt azonnal a küldeménybe kell helyezni.

A bizottság abban egyezett meg, hogy egyrészt a javasolt olasz eljárás, másrészt a magyar igazgatás által bevezetett gyakorlat teljes biztonságot nyújt a válaszdíjszelvényekkel való visszaélések ellen. Ezzel a vitát erről le is zárták.

A fentebb ismertetteken kívül az értekezlet számos kisebb jelentőségű javaslattal is foglalkozott. Ezek közül az olasz igazgatás két javaslatának tárgyalását későbbi összefoglalásra halasztotta, a horvát igazgatás javaslatait (hírlapkötegek rendszeresítése, az expressz szolgálat kötelezettségének kimondása és a visszaküldött tértivevény ajánlottként vagy zárt borítékban való kezelése) pedig az idő rövidege miatt érdemben letárgyalni nem tudta.

Az európai posta- és távközlési egyesület állandó postai bizottságának Koppenhágában tartott 1. értekezlete igen eredményes tevékenységet könyvelhet el.

Habár a tárgyalt javaslatok száma nem volt túlságos nagy, jelentőségüket annál többre kell értékelnünk. Legfontosabb eredmény az egységes európai levélpostai díjszabás megteremtése, amely világos és rendszeres felépítésével elfogadás esetében nemcsak az európai országok egymásközti forgalmában, hanem a legtöbb ország belföldi levéldíjszabásában is gyökeres változásokat fog előidézni.

A viták során igen sok új és hasznos gondolat született, amelyek alapot képeznek az 1. bizottság további munkálkodása részére.

Az értekezleten elfogadott javaslatok — mint fentebb említettük — azonnal nem alkalmazható határozatok, hanem a legközelebbi kongresszusra előter-

jesztett javaslatok. Hogy ezek közül a kongresszus melyeket fogad el, illetőleg az elfogadottakat milyen változással fogja jóváhagyni, a jövő titka. Európa háborúban áll és így az is a jövő kérdése, hogy a tervezett kongresszus hol és mikor ül össze.

*

Europäischer Post- und Fernmeldeverein. Tagung des ständigen Post-ausschusses in Kopenhagen. ELEMÉR MÓDOS, Postdirektor.

Zweck der Bildung der ständigen Ausschusses im Rahmen des Europäischen Post- und Fernmeldevereins und die Zusammenstellung des ständigen Postausschusses. Die Budapester Vorbesprechungen der Präsidenten des Postausschusses. Die erste Tagung dieses Ausschusses in Kopenhagen. Die Vorschläge und andere Fragen, mit denen sich der Ausschuss befasst hat. Ergebnisse der Kopenhager Tagung.

*

L'Union européenne des Postes et des Télécommunications. Première Conférence de la Commission permanente de poste à Copenhague. Par M. ELEMÉR MÓDOS, Directeur de poste.

But de la formation des commissions permanentes dans le cadre de l'Union européenne des Postes et des Télécommunications et l'organisation de la Commission permanente de poste. Les délibérations préparatoires des présidents de la Commission à Budapest. La première conférence de cette Commission, tenue à Copenhague. Les propositions et problèmes dont la Commission s'occupait. Les résultats de la conférence de Copenhague.

**Az európai állandó távközlési bizottság
első értekezlete Bécsben.**

Irta: Dr. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatanácsos.

Az 1942 októberében megalakított Európai Posta- és Távközlési Egyesület tudvalevőleg a postai, a távközlési üzleti és a távközlési műszaki kérdések tanulmányozására ú. n. állandó bizottságokat szervezett. Ezek célja a munkakörükbe tartozó szakkérdések állandó figyelemmel kísérése és a szolgálat javítására irányuló elgondolások, javaslatok részletes megtárgyalása. A bizottságok az Egyesület kongresszusai közé eső időszakokban részben írásban, részben összejöveteleken tárgyalják meg a kérdéseket. Így csupán a szakemberek részletes tárgyalásainak eredményeit terjesztik elő a kongresszusok bizottságai és teljes ülései elé.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület alakuló kongresszusa rövid két hét leforgása alatt alkotta meg nemcsak az Egyesület általános működéséről szóló Megállapodást, hanem a posta- és a távirószolgálat Végrehajtási Szabályzatát is. Ilv jelentős, új szabályzatok megalkotása gondos és körültekintő munkát kíván. A megállapodások szövegezésének olyannak kell lennie, hogy az azokat alkalmazó különböző államok végrehajtó szolgálatában csak egyféleképp lehessen értelmezni. A belföldi szabályalkotásnál egyetlen központi akarat érvényesülvén, ez van hivatva arra, hogy a szabályokat magyarázza és értelmezza. A nemzetközi megállapodásoknál ily mindenek

fölött álló központi hatalom nincs, tehát a rendelkezések szövegezése különös gondot követel.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület állandó távközlési bizottsága az Egyesület működését szabályozó Megállapodás és a Szolgálati Szabályzatok életbelépése után hamarosan megkezdte munkáját, hogy a tavalyi bécsi kongresszuson megalkotott Egyesület működését minél tökéletesebbé és pontosabbá tegye. Ezért a bizottság elnöke az Egyesület bécsi irodája útján már idén tavasszal azt a felhívást intézte a bizottság munkáiban résztvevő igazgatókhoz, hogy az európai távközlési szolgálat javítása érdekében szükségesnek tartott javaslataikat terjesszék elő.

E felhívás eredményeképp az iroda május hóban összeállította a különböző igazgatások által elkészített és a bizottság elé terjesztendő javaslatokat. A távirószolgálatra vonatkozólag 25 javaslatot nyújtottak be, a távbeszélőre pedig hatot. Ekkor már nyilvánvalóvá vált, hogy a kérdéseket csak a bizottság tagjainak összejövetelén lehet részletesen megtárgyalni. Ezért a bizottságot 1943. szeptember hó 1-től 7-ig tartó tárgyalásra Bécsbe hívták össze.

A bécsi értekezleten a távközlési szolgálatban lényegesen érdekelt egyesületi igazgatások megbízottai — Horvátország kivételével — mind megjelentek. A kiküldöttek nagy örömmel vették tudomásul, hogy a megbeszéléseken az elnök meghívására Franciaország képviselői is résztvettek. Mivel azonban Franciaország még nem tagja az egyesületnek, a franciák csak megfigyelőként szerepeltek.

Az értekezlet nagy lendülettel fogott hozzá az időközben 29-re növekedett távirószolgálati javaslatok tárgyalásához. A javaslatok között nyolc magyar javaslat volt.

Mindenekelőtt megalkották a bizottság ügyrendjét. Ebben a bizottság szervezetét, működési szabályzatát és a tárgyalások rendjét rögzítették. Ezután a javaslatok megbeszélésére került sor.

A tárgyalások eredményeképpen több fontos kérdést tisztáztak és új, részletesebb szövegezést adtak az Európai Távirószolgálati Szabályzatnak.

A fontosabb részletek a következők:

Megállapították a fizetett válasszal küldött táviratok jelzését. Az előre fizetett összeget márkában és pfennigben kell megadni a következő alakban: = RP 3.40 RM =. Tehát az európai egyesület országai között az aranyfrank helyett a márka fog szerepelni a válaszdíj jelzéseként. Felmerült az a javaslat is, hogy összeg helyett a fizetett szavak számát jelezzék, úgy mint az régebben általános volt. Ez esetben azonban a válaszdíjutasítványt nem lehetett volna bármely egyesületi országgal való forgalomban felhasználni, mivel a szomszédos országok között általában más a díj, mint a nem határosak között. Az összeg feltüntetése esetében azonban az utalványt az előre fizetett érték erejéig bármely egyesületi országba szóló távirat bérmentesítésére fel lehet használni.

A különleges szolgálatok díját az általános aranyfrankdíjak helyett ugyancsak márkában állapították meg. A magyar igazgatás e javaslatot nem pártolta. A különleges szolgálatokat ugyanis ritkán veszik igénybe, nem látják tehát feltétlenül szükségesnek, hogy az aranyfrankban már amúgyis egységesen megállapított díjak mellett újabb díjkategória vezettessék be, hisz az európai egyesület éppen a díjszabás egyszerűsítését tűzte ki célul. Azért sincs nagyobb jelentősége annak, hogy e díjakat az egyesület kebelében külön

állapítsák meg, mert minden igazgatás amúgyis megtartja a beszedett díjakat. A legtöbb igazgatás elismerte ugyan ez érvek helytállóságát, mégis az egyesület kebelében az egységes díjrendszer-alap keresztülvitele céljából a mellékdíjakkal márkában való megállapítása mellett foglalt állást.

A magyar igazgatás javaslatára egységesen 1.20 márkában határozták meg az egyes igazgatások által eddig különbözőképpen megállapított külterületi küldöncdíjat.

Megszűnik a leszámlolás az igazgatások között az előfizetői távgépírószolgálat végforgalmában. Itt is a felvevő végigazgatások megtartják a beszedett díjakat, csupán az átmenő díjakat kell vagy a Nemzetközi Távirószabályzatban megállapított díjrészesedés, vagy az Európai Szabályzatban lefektetett bérleti díjrendszer alapján megtéríteniök.

Jelentős újítás az, amely vezetékzavar esetében nem-szomszédos államokon keresztül átirányított táviratok részére is 48 órás díjmentességet biztosít az átmeneti díjak fizetése alól az Egyesület országai között. Ezzel is tanújelét kívánják adni az igazgatások annak, hogy a kölcsönös megsegítés készsége hatja át őket egymás iránt.

Pontosabban szabályozták az áttáviratozási díjak esedékességének eseteit és a vezetékátengedés elvét.

Ugyancsak szabatosan meghatározza az új szövegezés a számadások összeállításának és kiegyenlítésének módját. Nevezetesen megállapítja, hogy a követeléseket ellenkező megállapodás híján márkában kell kiegyenlíteni. Ha az igazgatások más pénznemben állapodnak meg, a márkaköveteléseket előbb aranyfrankra kell átszámítani.

Amíg az eddig említett változásokat a bizottság a vélemények kicserélése és az álláspontok tisztázása után aránylag hamar elfogadta, addig igen hosszadalmas vita alakult ki az egységes európai táviródíj kérdése körül. Németország már 1942 októberében is az egységes 15 pfenniges táviródíj mellett tört lándzsát, amelyet az Egyesület nem szomszédos országa között váltott táviratokra is alkalmazni kívánt volna.

A Távirószolgálati Szabályzat 1. cikkének címe és első bekezdése valóban ki is mondja az Egyesület területén az egységes 15 pfenniges szódíj elvét. Csupán az olasz és a magyar igazgatás képviselőinek több más állam képviselői által támogatott állásfoglalása alapján került be a Szabályzatba az említett cikk második bekezdéseként az az engedmény, hogy a nem szomszédos egyesületi országok közötti forgalomban „átmenetileg, új megegyezés kötéséig” szavanként 20 pfenniges díj szedhető.

A német igazgatás az ideai tárgyalásokon ismét ostromot indított a 20 pfenniges díj ellen. A kérdés hosszadalmas megvitatása után eljutottak addig a pontig, hogy a tanácskozási joggal résztvevő tíz igazgatásnak, — ha nem is tíz, de — ötféle véleménye volt a díj szabályozásra nézve. Végül is 5 : 5 arányú állásfoglalás után az elnök szavazatával azt a javaslatot fogadták el, hogy a nem szomszédos országok között „legfeljebb” 20 pfenniges díj szedhető. Tekintettel a vélemények megoszlására, a bizottság az előterjesztéssel annakidején foglalkozó kongresszus figyelmét külön is felhívja a kérdés kielégítő megoldásának nehézségére.

A díjak lehető egységes volta érdekében a magyar igazgatás végig kitarított a mellett az álláspont mellett, hogy a nem szomszédos államok között egységesen 20 pfenniges díj legyen érvényben.

Ezek voltak a Távirószolgálati Szabályzatra vonatkozó jelentősebb új javaslatok. A bizottság ezeken kívül még egyéb előterjesztéseket is tárgyalt, amelyeket ú. n. ajánlásokba foglalt.

Míg ugyanis a Szabályzatban foglalt rendelkezések megtartására az aláíró igazgatások kötelezik magukat, addig az olyan állásfoglalásokat, amelyeknek alkalmazása az igazgatások tetszésére van bízva, ajánlásokba foglalják. Ilyen ajánlások végleges megállapítására a bizottság is fel van hatalmazva. A bécsi értekeztet valóban el is határozta, hogy több ajánlást terjeszt az igazgatások elé. Ezeknek az ajánlásoknak az alkalmazása attól az időponttól kezdve válik kötelezővé az egyes igazgatások számára, amikortól fogva erre késznek nyilatkoznak.

A legutóbb elfogadott ajánlások közül gyakorlatilag legjelentősebb a postaszolgálati beszélgetések díjmentessége. Tudvalévő ugyanis, hogy a Nemzetközi Távbeszélő Szabályzat rendelkezései szerint csak a nemzetközi táviró- és távbeszélőszolgálat végrehajtási teendőire vonatkozó beszélgetések tekinthetők szolgálati beszélgetéseknek. Csupán különegyezmények alapján állapodott meg egymással néhány igazgatás oly értelemben, hogy központi szerveik postaszolgálati ügyben is válhatnak szolgálati távbeszélgetéseket. A postaszolgálati ügyekben váltott díjmentes beszélgetések bevezetése oly államok között, amelyekben a posta-, a táviró- és a távbeszélőszolgálatot közös igazgatás látja el, nem is okozott volna különösebb problémát. Nehézségek csak ott vannak, ahol a távbeszélőügyek külön igazgatás alá tartoznak vagy ahol távbeszélőtársaságok működnek. Amióta azonban a postaiszolgálatok kifejezték azt a készségüket, hogy a táviró- és távbeszélőügyekben váltott levelezést díjmentesen továbbítják, az önálló távközlési igazgatások és társaságok is hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy a nemzetközi forgalomban postaszolgálati ügyekben váltott beszélgetéseket díjmenteseknek tekintsék. Ennélfogva a bizottság erre nézve a következő ajánlást terjesztette az igazgatások elé:

„A bizottság ajánlja az Egyesület igazgatásainak, hogy 1943 november 1-től díjmentességet engedélyezzenek a központi igazgatások vezetőtisztviselőinek egymás között és az iroda vezetőtisztviselőivel postai és távközlési ügyekben váltott szolgálati beszélgetéseire.

A bizottság felkéri az egyesületi igazgatásokat, hogy válaszukat a szóba-jöhető tisztviselők nevének, állásának és távbeszélőszámának feltüntetésével az irodával közöljék.

Ez az ajánlás volt egyébként az egyetlen a távbeszélőre vonatkozó kérdés, amellyel a bizottság érdemben foglalkozott. A táviróra vonatkozó javaslatok mellett a német és az olasz igazgatás néhány távbeszélőszolgálati kérdés tárgyalását is felvetette. Ezek között több feltétlenül érdekes javaslat volt. Ilyenek:

- a) Uton levő személyek részére külön meghívásos beszélgetések a hívott szám megjelölése nélkül;
- b) a lakásukról távollevő előfizetők szolgálata;
- c) olyan különmeghívás és meghívás nélküli beszélgetések engedélyezése, ahol ugyanazon hálózaton belül két hívószám is jegyezhető;
- d) az összeköttetéseknek a kapcsolás létesítésekor vagy röviddel ezután ugyanazon a hálózaton belül egy másik számra való átterelése;

e) a hívott állomás nem-jelentkezése esetében a keresett személy értesítése a hívásról;

f) havi bérelt társasbeszélgetések rendszeresítése.

Ezek a javaslatok, bár a közönség és a szolgálat szempontjából előnyös gondolatokat vetnek fel, mégsem kerültek tárgyalás alá. A bizottság ugyanis a magyar kiküldöttek állásfoglalása alapján arra a véleményre jutott, hogy ma, amikor a távbeszélőforgalom a legtöbb országban szerfölött korlátozva van és az igazgatások örülnek, ha a távbeszélőszolgálatot egyáltalában biztosítani tudják, a szolgálat ily részletkérdéseinek tárgyalása nem időszerű.

A Távírószabályzatra vonatkozólag megállapított változások természetesen a bizottság állásfoglalása alapján nem véglegesek. A bizottság feladata csupán a javaslatok előzetes megbeszélése volt. A tárgyalások alapján az Európai Posta- és Távközlési Egyesület legközelebbi kongresszusa elé oly Szabályzat-tervezetet terjeszthet, amelyet a szakférfiak már részletesen megtárgyáltak, s amelyre nézve általában egységesen megállapodtak. Ezzel a kongresszus munkája lényegesen könnyebbé és gyorsabbá válik. A végleg elfogadott ajánlások pedig a szolgálat jövőbeli fejlődését segítik elő.

*

Erste Tagung des Europäischen Ausschusses für den Fernmeldedienst in Wien. Dr. ALFONZ LUKASZ, Postrat.

Der Verfasser beschreibt die bisherige Tätigkeit des Europäischen Ausschusses für den Fernmeldedienst. Er befasst sich mit den Vorbereitungsarbeiten und dem Ablauf der im September l. J. in Wien stattgefundenen ersten Tagung des Ausschusses und erörtert die einzelnen Vorschläge bzw. Fragen, mit denen sich der Ausschuss beschäftigt hat.

*

La première conférence de la Commission permanente européenne des Télécommunications à Vienne. Par M. le Dr. ALFONZ LUKASZ, Conseiller de poste.

L'auteur fait connaître l'activité jusqu'ici de la Commission permanente européenne des Télécommunications. Il traite des travaux préparatifs et de la première conférence de cette Commission, tenue à Vienne. Il expose les diverses propositions resp. les problèmes dont la Commission s'est occupée.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK

Technische Mitteilungen. — Articles techniques.

Korszerű, több munkahelyes manuális alközpont.

Írta: PAÁL JÓZSEF m. kir. postafőmérnök.

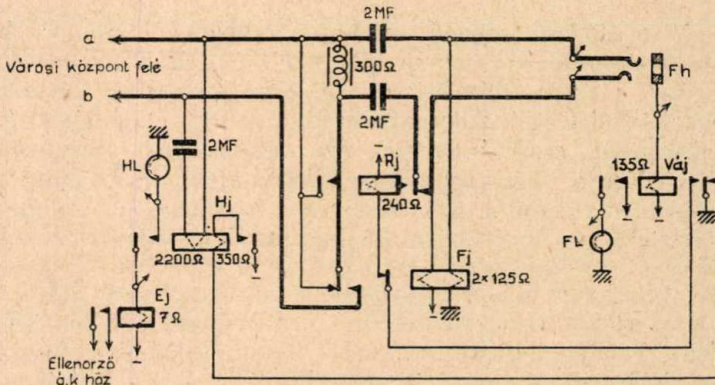
A különböző célokat szolgáló munkafolyamatok gépi úton történő elvégzésére, az emberi munkaerő lehető kikapcsolására és a tökéletesítésre irányuló törekvések a távbeszélő előfizetői berendezések terén a legkülönbözőbb, tökéletesebbnél tökéletesebb automatikus alközpontok előállítását és ezek kiterjedt alkalmazását eredményezték. Az automatikus alközpontok nagymértékű elterjedése a kézikapcsolású alközpontok használatát természetesen szűkebb térre szorította, azonban ezek a kézikapcsolású alközpontok — mivel adott esetekben előnyösebben alkalmazhatók — mégsem váltak teljesen feleslegessé, sőt további fejlődésen mentek keresztül. Nem tárgyalom azokat a körülményeket, hogy mikor előnyösebb a kézikapcsolású alközpont, mint az automata, meri ilyen tárgyú közlemény a Magyar Postában már korábban megjelent. Az alábbiakban a nagyobb, több munkahelyes kézikapcsolású alközpontok újabb fejlődésének irányával általánosságban foglalkozom, majd egy korszerű kézikapcsolású alközpontot részletesebben ismertetek.

Ha a kézikapcsolású alközpontok újabb fejlődését vizsgáljuk és a korszerű alközpontokat az automatikus üzemű távbeszélő kapcsolóberendezésekkel hasonlítjuk össze, megállapíthatjuk, hogy a szerkesztők a kézikapcsolású alközpontoknál is a teljesítmény növelésére, az emberi munkaerő igénybevételének lehető csökkentésére és a tökéletesítésre törekedtek és eközben olyan elvi megoldásokat alkalmaztak, melyek nélkül az automatikus kapcsolóberendezések el sem képzelhetők. Az említett fejlődési iránynak megfelelően a kézikapcsolású nagyobb, többmunkahelyes alközpontoknál a teljesítmény növelése céljából gyakran nagyteljesítményű kapcsolómezőt és automatikus csengetést alkalmaznak. A nagyteljesítményű kapcsolómező mellett az állomások hívását több kezelő fogadhatja, ami az állomások gyorsabb kiszolgálását, a kezelők egyenletesebb megterhelését és jobb kihasználását vonja maga után. Az automatikus csengetés nagyforgalomnál tetemes emberi munkaerőmegtakarítást jelent, ami ismét a kezelők teljesítményét — a létesíthető kapcsolások számát — növeli. Készülnek továbbá berendezések olyan kivitelben is, amelyeknél a kezelőnek jelentkezés céljából nem kell figyelő-kérdő kulcsot használni. Az ilyen rendszerű alközpontoknál dugaszoláskor a kezelő beszélőkészlete kezelői beavatkozás nélkül kerül összeköttetésbe a hívó állomással és így a kezelő munkája ezzel is egyszerűbbé válik.

A mai kor kézikapcsolású alközpontját elsősorban tehát a kezelői ténykedés leegyszerűsítése, az emberi munkaerő legkisebb mértékre való szorítása jellemzi. Ezenkívül természetesen a karbantartás megkönnyítését, az üzembiztonság fokozását és a beszédátvitel javítását célzó megoldások találhatók a helyesen szerkesztett kézikapcsolású alközpontoknál.

Ezekután rátérek tulajdonképpeni feladatomra, egy adott — a m. kir. posta hálózatában üzemben lévő — nagykapacitású kézikapcsolású alközpont ismertetésére. Az alközpont a kezelői jelentkezések meggyorsítása cél-

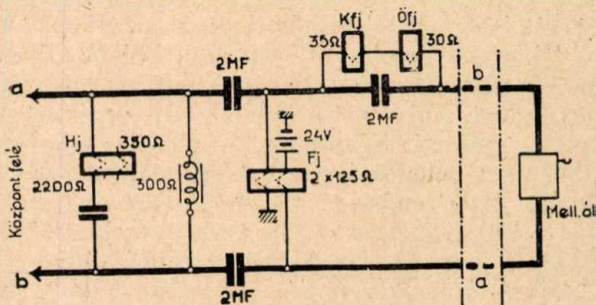
jaból úgynevezett nagyteljesítményű kapcsoló mezővel, titkos kivitelben, de kézi csejgetéssel készült. oly módon, hogy később, szükség esetén bármikor egyszerűen legyen átalakítható az automatikus csejgetésre. Az alközpontot kissé részletesebben ismertetem, mert a titkosság megvalósításánál, valamint a különleges kívánságok miatt az alközponton több érdekes megoldás nyert alkalmazást.

1. ábra. Fővonal-i áramkör.

Az alközpont 8 kezelő belületése céljából 8 munkahellyel készült és 100 fővonal, 750 mellékállomás, 40 drb távbeli alközpont-hoz csatlakozó közvetlen vonal és végül 20 drb LB rendszerű áramkör bekapcsolására alkalmas.

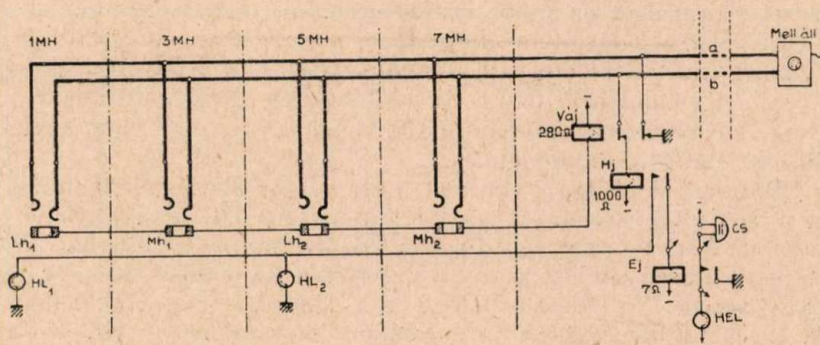
A fővonalak szerelvényére jellemző, hogy a főközpontból kiadott folyamat egy fojtótekeres zárja le és a fővonalal kapcsolott mellékállomás mikrofonjának tápáramát az alközpont 24 voltos telepe szolgáltatja. A mellékállomás tárcsaimpulzusát pedig az Fj fővonal-i impulzusközvetítő jelfogó továbbítja a főközpontba. Az impulzusok torzításának elkerülése céljából

2. ábra. Összeköttetés fővonal és mellékállomás között.

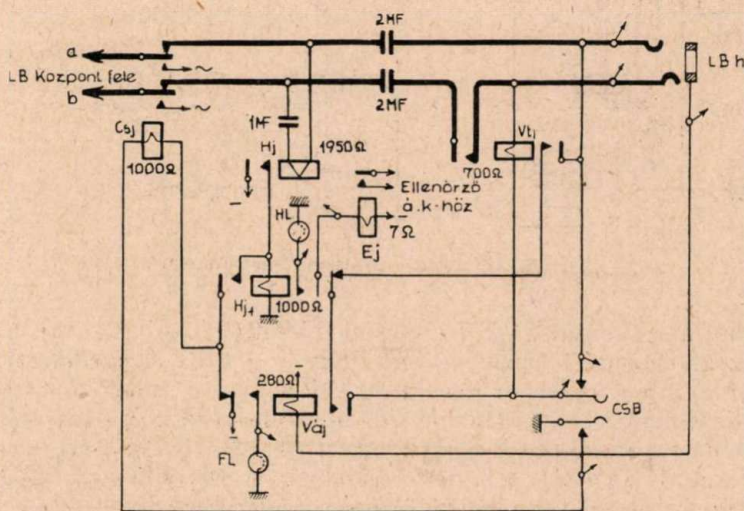
van alkalmazva az Rj rövidrezáró jelfogó, mely az impulzus sorozat elején az első megszakításra meghúz és tart az impulzus sorozat végéig, mely idő alatt rövidrezárja a 300 ohmos fojtótekereset és ezenkívül megszakítja a városi vonal „b” vezetékét. Az Fj jelfogó az impulzusadás közben történő elengedésekor saját nyugalmi érintkezőjén át külön is rövidre zárja a fojtó-

tekercset. Enélkül ugyanis a sorozat első impulzusa könnyen eltorzulhatna, mert az Rj jelfogó működéséhez bizonyos idő kell és így nem zárja azonnal rövidre a fojtótekercset. A tárcsázást közvetítő jelfogó tekercsén keresztül jut egyébként a tápáram a mellékállomásra. A fővonal szerelvény elvi kapcsolását az 1. sz. ábra, a mellékállomás fővonal kapcsolatánál fennálló áramköri helyzetet a 2. számú ábra tünteti fel.

3. ábra. Mellékállomási vonal áramkore.

A mellékállomási vonalszerelvény elvi kapcsolását a 3. számú ábra tünteti fel. Ebből kitűnik, hogy e szerelvény a gyakran alkalmazott módon, hívó és választójelfogóval készült.

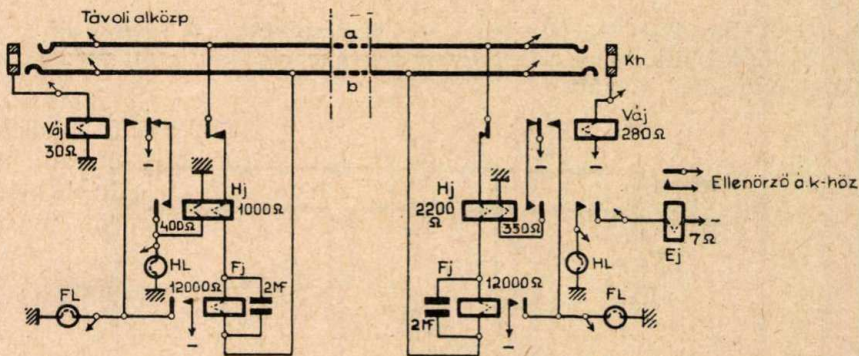

4. ábra. L B vonali áramkör.

Az LB vonali szerelvény LB rendszerű áramköröknek az alközpont CB rendszerű mellékállomásaival, fővonalaiival, vagy bármilyen más távoli alközpontához csatlakozó közvetlen vonalaival való összekapcsolására szolgál. A szerelvény elvi kapcsolását a 4. számú ábra tünteti fel. Ez a szerelvény

lényegében ugyanolyan, mint amelyet a „Magyar Posta“ 1940. évi 3. számában, „Nagy teljesítményű manuális alközpont“ című műszaki közleményében Tóth László postafőmérnök ismertetett. A két szerelvény között csak annyi különbség van, hogy amíg a hivatkozott közleményben ismertetett áramkörben a jelentkezésre és a csengetésre külön billentyűk vannak alkalmazva, addig az általam tárgyalt alközponton beépített LB szerelvénynél a két feladat elvégzésére egy közös billentyű van alkalmazva. Ez a csekély különbség egymagában az újból való ismertetést nem indokolja, de ennek ellenére szükségesnek tartottam, hogy én is foglalkozzam vele, mert csak így látható, hogy az általam tárgyalt alközpont többi szerelvényeivel az LB szerelvény miképpen dolgozik össze. Az alábbiakban röviden csak azt a kapcsolási esetet ismertetem, amidőn az LB vonal és az alközpont mellékállomása között létesül az összeköttetés.

Az LB vonalról érkező csengetést a H_j hívójelfogó érzékeli, mely meghúztatja a H_{j1} hívójelfogót. Ez utóbbi kigyújtja a HL hívólámpát és saját magának tartókört kapcsol, úgy hogy a HL hívólámpa a csengető impulzus után is égve marad. A kezelő a hívójelzésre a kérdődugasszal jelentkezik. Erre az LB vonali Váj válaszó jelfogó és a zsinóráramköri Kvj jelfogó meghúznak. Emiatt a H_{j1} jelfogó tartóáramkörre megszakad, a HL hívólámpa kialszik és ugyanekkor az FL foglaltsági lámpa kigyullad. A kezelő ekkor

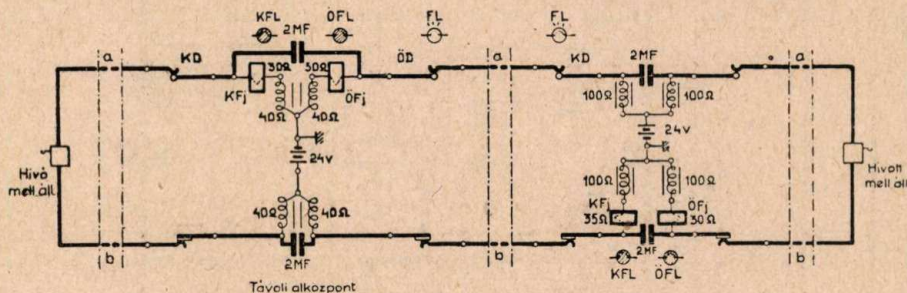

5. ábra. Alközponti közvetlen vonal áramköre.

egy pillanatra lenyomja a CSB csengető billentyűt, mire a V_{tj} vonaltartó jelfogó az alközponti telepáramra meghúz és a CSB elengedése után saját munkaérintkezőjén át tartva marad. A V_{tj} jelfogó a vonal „b“ vezetékágában folytonosságot létesít. A kezelő ezután megkérdezve a hívófelet, a kert mellékállomást kapcsolja. A beszéd végén az LB vonalról érkező lejelentő csengetésre a H_j és a H_{j1} jelfogók működnek. A H_{j1} jelfogó a saját munkaérintkezőjén keresztül tartó V_{tj} jelfogó áramkörét felszakítja, mire e jelfogó elenged és ezzel az LB vonalról bontéjelzés adódik a zsinóráramkörbe. A kapcsolt mellékállomáson a kézibeszélő visszahelyezésére az OFL lámpa kigyullad és a kezelő bontja az összeköttetést.

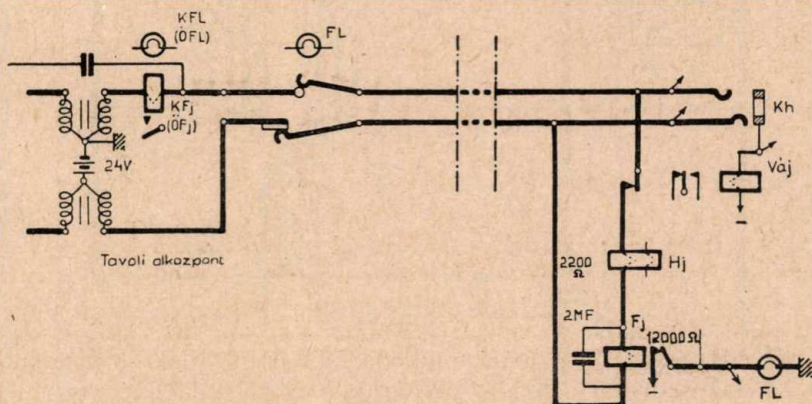
A kimenő hívásnál a kezelőnek dugaszolás után csengetés céljából meg kell nyomnia a CSB billentyűt, mire működésbe jön a CS_j jelfogó, mely jelfogó közvetlenül kapcsolja a vonalra a csengető áramforrást.

A távoli alközpontokkal való közvetlen forgalom céljaira az alközpontba u. n. közvetlen vonali szerelvények vannak beépítve. Az áramköri kivitelvét az 5. számú ábra tünteti fel. Az ebben a közleményben ismertetett alközpontban épügy, mint a távoli alközpontban az összekötő közvetlen vonali szerelvényhez csatlakozik. A kapcsolás alatt a két alközpont telepe a vonalszerelvényeken és a vonalon keresztül sorbakapcsolódik és az így létesülő áram csak lejelentő jeizésekre szolgál. A két telep sorbakapcsolódása nagyobb távolságok áthidalását teszi lehetővé. A beszélgetés végén az egyik alközpont bontja az összeköttetést, ebben az alközpontban az FL foglaltsági

6. ábra. A közvetlen vonalon létesített összeköttetés.

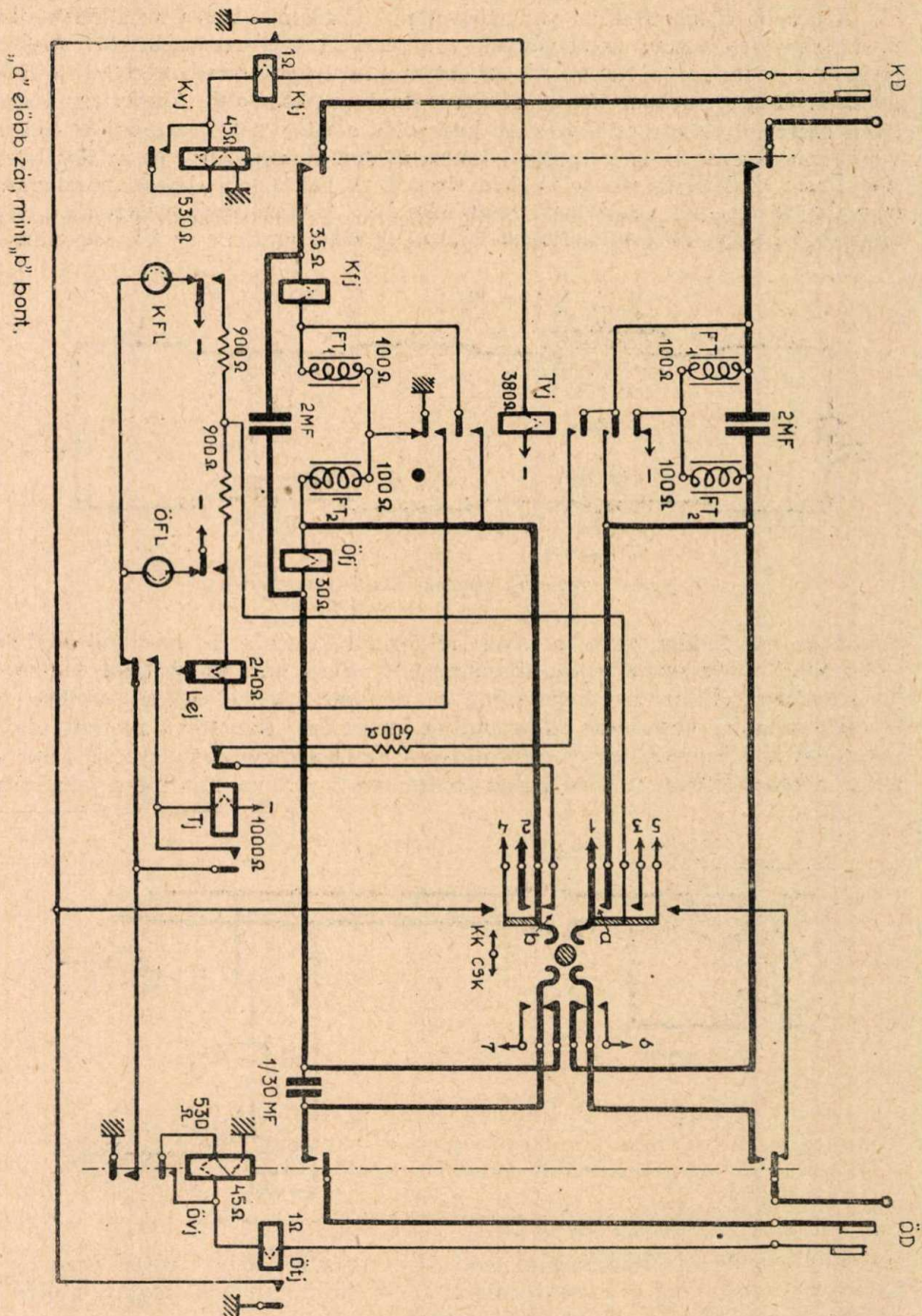
lámpa ég mindaddig, amíg a távoli alközpont kezelője is bont. Tehát az előbb bontó alközpont kezelője figyelmeztető jelzést kap, hogy újabb kapcsolás létesítése céljából ne dugaszoljon a vonalba, mert ellenkező esetben a távoli, bontással késlekedő alközpontához csatlakozó kapcsolva maradt állomásra jut ki a hívó csengetés, ami a kívánt újabb kapcsolás felépítését késlelteti és a vonal felesleges lefoglalását eredményezi. A távoli alközpont felhívása

7. ábra. A közvetlen vonalon létesített kapcsolat bontása.

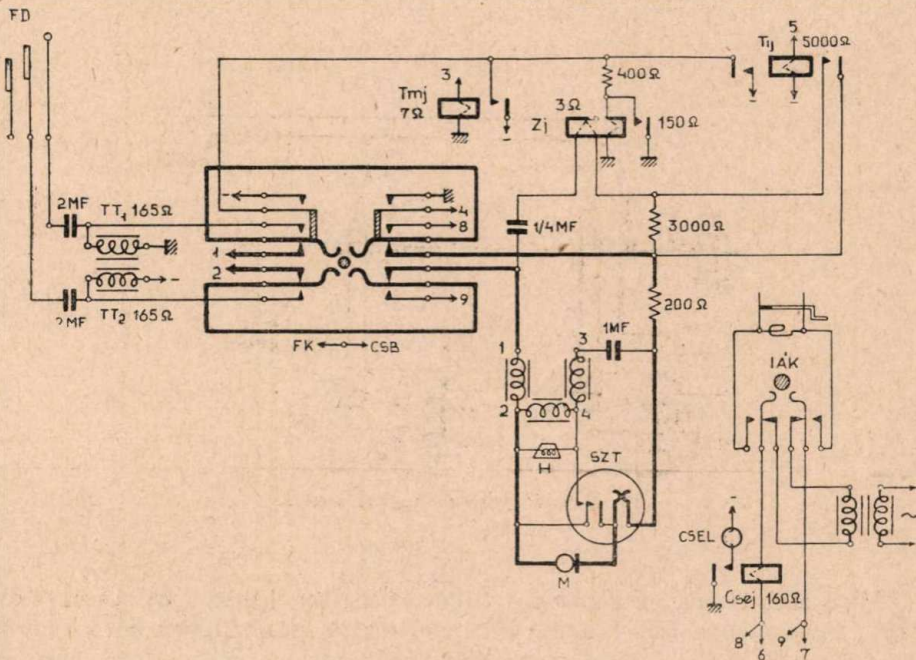
mindkét irányban váltóárammal történik. Az alábbiakban rövid áramköri ismertetést adok, arra az esetre, amidőn alközpontunk mellékállomása a távoli alközpont mellékállomásával kért összeköttetést.

A kezelő a hívó mellékállomásnak történt jelentkezése után az ÖD

8. ábra. Zsinóráramkör.

összekötő dugasszal a szabad közvetlen vonal kapcsolóhüvelyébe dugaszol. Ha a közvetlen vonal foglalt, az FL foglaltsági lámpa jelez. A dugaszoláskor a Váj jelfogó a zsinóráramköri Kvj jelfogóval sorban meghúz. A Váj jelfogó a közvetlen vonali szerelvényben megszakítja a Hj hívójelfogó áramkörét és kigyújtja az FL foglaltsági lámpát. Ugyanekkor az alközponti telep árama a vonalon kiadódik a távoli alközpont közvetlen vonalszerelvényére, ahol ez az áram a Hj hívójelfogó és az Fj foglaltsági jelfogó tekerésén keresztül záródik. A Hj jelfogó erre az áramra az Fj jelfogó nagy ellenállása miatt nem húz meg, de az Fj jelfogó meghúz és kigyújtja az FL foglaltsági lámpát. A kezelő ezután a távoli alközpont felhívása céljából a vonalra csenget, mire a távoli alközpontban a hívójelfogó meghúz és a HL hívólámpa kigyullad. A kezelő a távoli alközpontban a hívó jelzésre jelentkezik, mire

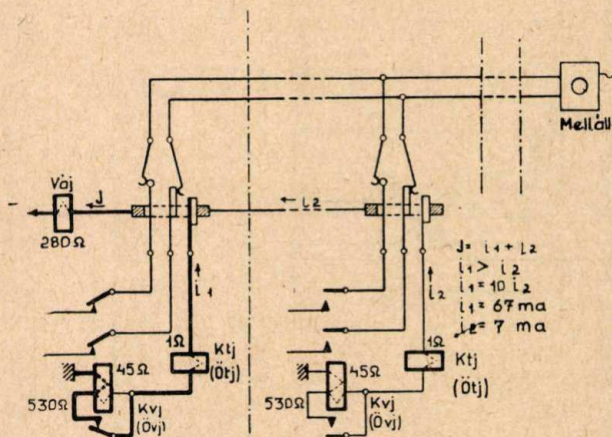

9. ábra. Zsinóráramkörök közös szerelvényei.

a Váj választójelfogó meghúz, megszakad a Hj hívójelfogó áramköre, valamint a HL hívólámpa áramköre is és a HL hívólámpa kialszik. Ezzel a két alközpont telepe a közvetlen vonalon keresztül sorbakapcsolódik, mert a két ellenkező polaritással kerül a vonalra. A távoli alközpont kezelője ezután kapcsolja a kért mellékállomást. A mellékállomás jelentkezése után előállított áramköri helyzetet a 6. számú ábra szemlélteti. A beszéd végén megindul a kezelők részéről a bontási folyamat. Ha a mellékállomás leteszi a hallgatót, a kezelő mindkét alközpontban ú. n. egyoldali bontójelzést kap, ami azt jelenti, hogy csak a mellékállomás felé dugaszolt zsinórhoz tartozó

figyelőlámpa gyullad ki. Ha az egyoldali bontójelzésre pl. alközpontunk kezelője bontja elsőnek a kapcsolatot, akkor mint azt a 7. ábra mutatja a távoli alközpontból kiadott áram alközpontunkban a H_j és F_j jelfogókön keresztül záródik és F_j továbbra is bekapcsolva tartja az FL foglaltsági lámpát. Az FL lámpa tehát saját bontás után égve marad, míg a távoli alközpont is bont és e bontásig figyelmezteti a kezelőt, hogy ebbe a vonalba ne dugaszoljon, mert a távoli alközpontban a kezelő az előző kapcsolás késedelmes bontása folytán a hívást nem fogadhatja.

A zsinóráramkör elvi kapcsolási rajzát a 8. számú ábra, a kezelő beszélő készletét a felajánló dugasszal, a titkossági hangot előállító áramkörrel és a csengető áramforrással együtt a 9. számú ábra tünteti fel. Az alábbiakban a zsinóráramkörben alkalmazott fontosabb és érdekesebb megoldásokat röviden ismertetem.

10. ábra. Dugasolás foglalt vonalba.

Mint említettem, az alközpont titkos kivitelben készült. Ennek megfelelően a folyamatban lévő beszélgetésbe egy másik munkahelyen lévő kapcsoló hüvelvbe való dugaszolással nem lehet bekapcsolódni. Ha pedig a beszélgetéshez igénybevett zsinóráramkör figyelő kulcsát a kezelő beszéd alatt kinyitja, a beszélő felek u. n. titkossági figyelmeztető hangot hallanak, ami őket a kezelő belépésére figyelmezteti. A másik munkahelyen való bekapcsolódás megakadályozása céljából az alközpontban a zsinóráramkör mindkét ága, a kérdő és az összekötő is egy-egy kettekerceses — Kv_j illetve Öv_j — vizsgáló jelfogóval van ellátva, mely jelfogó csak szabad vonalba való dugaszolásnál működik és kapcsolja az állomás vonalát a zsinóráramkörre. Tehát itt ugyanaz az elv van megvalósítva, mint az automataközpontok kereső és választó áramköreinek vizsgáló jelfogóinál. A mellékállomás foglaltsága ellenére történt dugaszolásnál keletkezett áramköri helyzetet a 10. számú ábra tünteti fel.

(Folytatjuk.)

Zeitgemässe grössere Nebenstellenzentralen mit Handbetrieb. JÓZSEF PAAL Oberpostingenieur.

Der Verfasser behandelt den neuen Entwicklungsgang der grösseren Nebenstellenzentralen mit mehreren Arbeitsplätzen und weist darauf hin, dass diese Entwicklung — sowie bei den automatischen Fernsprechzentralen — durch die mögliche Ausschaltung der menschlichen Kraft, die Erhöhung der Leistung und die Steigerung der Betriebssicherheit gekennzeichnet wird. Dann schildert er eine zeitgemässe grössere Nebenstellenzentrale mit Handbetrieb, die mehrere Arbeitsplätze hat, grosse Kapazität und Leistung aufweist und das Abhören ausschliesst.

*

Installation de poste supplémentaire manuelle moderne. Par JÓZSEF PAAL Ingénieur principal de poste.

L'auteur traite de la nouvelle tendance de développement des installations de poste supplémentaire manuelles à plusieurs places d'opération et démontre que ce développement est caractérisé — comme aux centraux télégraphiques automatiques — par l'exclusion de la force humaine, l'augmentation du résultat et de la sécurité d'exploitation. Il fait connaître une installation de poste supplémentaire manuelle avec plusieurs places d'opération, à haute capacité, assurant le mieux le secret téléphonique.

Érdekes kérdések.

Interessante Fragen. — Questions intéressantes.

Újabb pályatételünk:

11. A távbeszélő számadások felülvizsgálásánál megállapított eddigi eredményeket figyelembevételével hogyan lehetne a felülvizsgálattal kapcsolatos teendőket egyszerűsíteni?

Pályázati határidő: 1943 december 31. A pályázati feltételek azonosak a lapunk f. évi 1. számában közölt 1. pályatételünk (46. oldal) feltételeivel.

Pályázati eredmények.

Az 1943. évi 5. számban közölt 5. és 6. számban közölt 6. számú pályatételekre beérkezett pályamunkák sem jutalomra, sem dícséretre nem voltak érdemesek.

*

Az 1943. évi 7. számban közölt 7. pályatétel a következő volt:

X. Y. postatisztet hivatalból áthelyezték vidékről Budapestre. Lakást azonban nem kapott, s ezért saját költségén naponta vonattal járt budapesti hivatalába. Egy év múlva ugyancsak hivatalból visszahelyezték eredeti állomáshelyére. Átköltözködés tehát nem történt. A kétszeres áthelyezéssel kapcsolatosan milyen átköltözködési illetményre van igénye?

A beérkezett pályamunkák közül a „Suum cuique...“ jellegű pályamunka volt a legsikerültebb s ennek szerzője, dr. Szentpétery Béla m. kir. postatanácsos (Postavezérigazgatóság 1. ü. o.) 50 pengő jutalomban részesült. A „Szociális“ jellegű pályamunka szerzője, Kovács Gábor m. kir. postafelügyelő (Budapest 78.) dícséretet kapott.

*

Dr. Szentpétery Béla m. kir. postatanácsos jutalomban részesített pályamunkája:

X. Y. postatisztnak — tekintet nélkül arra, hogy az érdekelt családi pótlékban egyáltalán *reszesül-e*, vagy sem és tekintet nélkül arra, hogy *hány* családi pótléka igényjogosult — igénye van.

1. a családi pótlékban *nem* részesülő alkalmazott részére fizetési osztályának megfelelő összegben megállapított átköltözködési átalány *egyszeres* összegére az első áthelyezés alapján. (L. az 1100/1925. M. E. számú rendelet 52. pont (1) bekezdését és a 440/1927. M. E. számú rendelet 6. pontját).

2. Az odahelyezéssel kapcsolatban *saját személyére* a felmerült *tényleges vasúti költségre*.

Indokolás:

Az 1100/1925. M. E. számú rendelet 39. pont (1) bekezdése szerint annak a tisztviselőnek vagy egyéb alkalmazottnak, akit a szolgálat érdekében más állomáshelyre hivatalból helyeznek át, átköltözködési illetményekre van igénye.

Az 1700/1937. M. E. számú rendelet 16. pontja és 17. pontjának (4) bekezdése szerint *a példaképen felhozott esetben* az átköltözködési illetmények közül csak az átköltözködési átalánynak a *családi pótlékok számától függő többletére*, a családtagok és a háztartási alkalmazott *utiköltségére*, valamint a *szállítási költségre* vonatkozó igény evült el, minthogy az áthelyezett családtagjai, illetőleg a háztartási alkalmazottja a korábbi állomáshelyen történt felmentéstől számított *egy éven belül* nem költözködtek át az új állomáshelyre.

A *visszahelyezés* alkalmával pedig az említett átköltözködési illetményekre (az átköltözködési átalánynak a családi pótlékok számától függő többletére, a családtagok és háztartási alkalmazott utiköltségére, a szállítási költségre) azért nem lehet az érdekelt alkalmazott jogosult, mert az első áthelyezésnél a családtagok és a háztartási alkalmazott nem költöztek az új állomáshelyre. Tehát a szállítási költségre való igény alapját képező szállítás és a családtagok utazása sem történt meg. Ennélfogva a visszahelyezéskor költözködéssre tényleg nem is kerülhetett sor.

Az 1700/1937. M. E. számú rendelet 16. pontjában foglalt rendelkezés azonban az átköltözködési átalánynak a családi pótlékok számától függő többletén túl az érdekelt alkalmazottnak az átköltözködési átalányra vonatkozólag az 1100/1925. M. E. számú rendelet 39. pont (1) bekezdésében megállapított igényjogosultságára *szünetőleg* nem hat ki. Az említett pont (1) bekezdése ugyanis az átköltözködési átalányra *általában* biztosít az alkalmazottnak igényjogosultságot a *szolgálat érdekében* történő áthelyezés esetén, anélkül, hogy az igény érvényesítésének előfeltételül ez a rendelkezés, vagy egyéb jogszabály kikötné annak igazolását, hogy az érdekelt alkalmazott az átköltözködési átalány összegét az 1100/1925. M. E. számú rendelet 51. pontjában körülírt kiadásokra (bútorszállító kocsik használatáért fizetett díjakra, biztosítási költségekre, hídvámra, kövezetvámra, hordárdíjra, poggyászviteldíjra, mállhatósúllyra, a vasúton vagy hajón esetleg igénybevett hálófülkedíjra, stb.) fizette-e ki, és hogy *tényleg* kifizette-e.

Az átköltözködési átalányra való jogosultság szempontjából tehát X. Y. postatiszt esetében is csak annak igazolása lényeges, hogy őt új szolgálati helyére *tényleg áthelyezték* és hogy az áthelyezési rendelet értelmében új szolgálati helyén (Budapesten) való *jelentkezési kötelezettségének* eleget tett. Ezt pedig az igazolja, hogy X. Y. postatisztet egy év múlva korábbi szolgálati helyére visszahelyezték.

A visszahelyezéssel kapcsolatban X. Y. postatisztnak azért nincs igénye egyáltalán átköltözködési illetményekre, mert ezúttal *lakóhelyére* helyezték át. Már pedig az 1700/1937. M. E. számú rendelet 15. pontja értelmében nincsen igénye átköltözködési illetményekre az olyan tisztviselőnek vagy egyéb alkalmazottnak, aki nem lakik állomáshelyén és akit lakóhelyére helyeznek át.

Az utazási költség X. Y. postatisztnak saját személyére az odahelyezéssel kapcsolatban az 1100/1925. M. E. számú rendelet 46. pontja értelmében jár. Nincsen azonban igénye X. Y. postatisztnak a családtagok és a háztartási alkalmazott után útiköltségre, mert ezek sem az első, sem a második áthelyezés alkalmával *tényleg* nem utaztak, illetőleg nem költöztek át az áthelyezett alkalmazottal együtt, vasúti menetár tehát *tényleg fel sem merülhetett*. (L. az 1700/1937. M. E. számú rendelet 166. pontját, az 1100/1925. M. E. számú rendelet 47. pont (i) bekezdését és a 49. pont (1) bekezdését.)

Elmélet — Gyakorlat.

Theorie — Praxis. — Théorie — Pratique.

24. A vidéki postaigazgatóságoknál ugyanazon csoporton belül lehet-e a rangidős fogalmazási tisztviselőt a csoportvezető állandó helyettesítésével megbízni? — A vidéki postaigazgatóságoknál a csoportvezető szabadsága és más távolléte esetén az ugyanaból a csoportból őt helyettesítő rangidős fogalmazási tisztviselőnek adható-e 9 üzemi jutalék részesedési egység?

Nem.

A vidéki postaigazgatóságok szervezeti tagozódásának megváltoztatásáról a P. R. T. 1941. évi 12. számában közzétett 200.350/1. számú rendelet végrehajtása ügyében a postaigazgatóságoknak 1941. évi március hó 3-án kiadott 200.350/1941. IV. 1. K. K. M. számú rendelet 7. pontja világosan megállapítja, hogy a csoportvezetőknek nincsenek helyetteseik. Távollétiük esetén (tehát akár szabadságról, akár pedig más egyéb távollétról van szó) — egy osztályon belül — egymást helyettesítik. Minthogy tehát az osztályon belüli másik csoport vezetőjének a kivételével senki nem helyettesítheti és így a csoportvezetőnek helyettese nem lévén, nyilvánvaló, hogy annak 9 üzemi jutalék részesedési egység nem adható. (Beküldött kérdés.)

25. Hogyan kell a légvédelmi beszélgetés javára megszakított távolsági beszélgetés díjköteles időtartamát megállapítani?

A díjköteles időtartam megállapítására vonatkozólag a m. kir. postavezérigazgatóságnak 1941. április 4-én kelt I. ad 218.954/1941. számú rendelete a következőképen rendelkezik: „A megszakított beszélgetés időtartamát a két részidőtartam összegezésével állapítsák meg, egy percet azonban a megszakítás miatt számítsanak le. Ha a hívó fél nem kívánja folytatni a beszélgetést, a megszakított beszélgetésért — ha annak időtartama három percnél kevesebb volt — egyáltalában nem jár díj. Ha pedig az időtartam meghaladta a három percet, a megszakítás miatt az időtartamnál egy perccel kevesebb időtartamot, de legalább három perccel állapítsanak meg.”

Ugyanannak a beszélgetésnek többszörös megszakítása esetében az idézett rendelkezést értelemszerűen kell alkalmazni, vagyis minden egyes megszakításért egy-egy percnyi időtartamot kell leszámitani.

A megszakításokat az időpont és időtartam megjelölésével a távbeszélőjegy hátoldalára fel kell jegyezni, mert a díjköteles időtartam megállapításának helyességét csak ezzel lehet igazolni. (Beküldött kérdés.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Cs. J. Debrecen. A kért ügyre vonatkozólag semmiféle szabály, vagy kialakult gyakorlat nincs. A kiküldetést elrendelő hatóság vezetőjétől függ, hogy a kiküldendő tisztviselőnek mikor kell útraindulnia és visszatérnie.

Sz. J. Biharkeresztes. Javaslátát köszönjük, átadtuk az illetékes ügyosztálynak.

K. J. Zenta. Megállapítása helyes, de a kérdés éppen szabályozás előtt áll a vezérigazgatóság illetékes ügyosztályánál.

A POSTA FORGALMA.

1943. szeptember.

Ismerteti: Dr. KANYÓ ÖDÖN m. kir. postatitkár.

Der Verkehr der Post. Die folgenden Angaben beziehen sich auf den Verkehr der wichtigeren Dienstzweige im Vergleich mit den Ergebnissen des letzten Monates des vorigen Jahres.

A folyó évi szeptember havi forgalom alakulása a várakozásnak megfelelt. A szeptember havi forgalom ugyanis az augusztus havihoz képest a tapasztalat szerint csekély mértékben emelkedni szokott. Az utolsó 10 évi adatokból számított eredmény szerint ez az emelkedés 3.3%-nak felel meg. A folyó évben a növekedés valamivel kedvezőbb volt (+ 3.6%). A forgalomnak az előző évben hónapról-hónapra tapasztalt rendkívüli emelkedése a folyó évben már nem ismétlődött meg. Bár a forgalom az 1943. évben is emelkedő irányzatot mutat, az emelkedés mértéke az előző évi eredményekhez képest mérséklődött. Az 1942. évi forgalom még 25%-kal volt nagyobb mint az 1941. évi. Ezzel szemben az 1943. évi időszak eredmények az 1942. évekhez viszonyítva a következőképpen alakultak: Az első 2 hónap forgalma 20.8, az első 3, illetőleg 4 hónapé 20.1, az első 5 hónapé 19.8, az első 6 hónapé 19.1, az első 7 hónapé 18.8, az első 8 havi időszaké 18.3, a 9 havi időszaké pedig már csak 17.9%-kal volt nagyobb, mint az előző év megfelelő időszakában.

A postai üzletág körébe tartozó egyes küldeményfajták közül az előző év szeptember hónapjához viszonyítva, az átlagot meghaladó mértékben, az ajánlott levél postaküldemények, valamint a postautalványok és csekkek összege emelkedett. Az utalvány és csekkbefizetések összege a legnagyobb, amit a postánál eddig egy hónap alatt befizettek. Igen élénk

Le trafic de la poste. Les données suivantes se rapportent au trafic des services principaux en comparaison avec les résultats du mois dernier de l'année passée.

volt a nemzetközi postaforgalom is, mert az előző év szeptember havához képest az ajánlott levélposta küldemények száma 60.7, a csomagoké pedig 24.1%-kal volt több. A felvett táviratok száma az előző hónaphoz képest a korábbi évek tapasztalatainak megfelelően 6.7%-kal csökkent. Figyelemre méltó, hogy a távbeszélő állomások számának növekedése ellenére a számlált helyi beszélgetések száma az előző év szeptember havához képest csökkent. A visszaesés a budapesti egységes távbeszélő hálózatnál mutatkozik, ahol a csökkenés 4.4%-os volt. A vidéki hálózatokban a helyi távbeszélgetések száma az előző évhez képest 14.4%-kal emelkedett. A rádióelőfizetők száma egy hónap alatt 5.464-gyel emelkedett. A budapesti rádióelőfizetők száma szeptember hó végén 228.621 volt.

A munkaegységekben kifejezett forgalom (97.5 millió munkaegység) az előző évi szeptember havi eredményt 15.1%-kal haladta meg. A postai üzletág forgalma 21.1, a táviró 10.6, a távbeszélő 6.2 és a rádió üzletág 9.5%-kal volt nagyobb, mint az 1942. év szeptember havában. A f. év augusztus havához képest az összes forgalom 3.6%-kal emelkedett. A postai üzletág 8.5 és a rádió 0.6%-kal volt több, a táviró 6.7, a távbeszélő pedig 1.7%-kal volt kevesebb, mint az 1943. augusztus havában. Az 1943. év első 9 hónapjában elért 821.6 millió munkaegységet kitevő forgalom 17.9%-kal haladta meg az 1942. év ugyanezen időszakában elért eredményt.

Megnevezés	1000 darab, illetve 1000 pengő		1943 szeptember 1942 szeptember képest több (+) kevesebb (—) %-ban
	1943 szeptember	1942 szeptember	
Közönséges levélpostai küldemény (feladás)	102.165	90.904	+ 12.4
Ajánlott levélpostai küldemény (feladás)	1.979	1.584	+ 24.9
Értéklevél és értékdoboz (feladás)	52	50	+ 4.0
Kézi-, betét- és sommáscsomag (feladás)	2.745	2.412	+ 13.8
Postautalvány befizetés . . . . . darab	1.842	1.744	+ 5.6
Postatakarék és csekk befizetés . . . . . összeg	337.417	222.548	+ 51.6
Postatakarék és csekk befizetés . . . . . darab	2.842	2.540	+ 11.9
Postatakarék és csekk befizetés . . . . . összeg	877.746	571.117	+ 53.7
Távirat (feladás)	811	706	+ 14.9
Számlált helyi távbeszélgetés	21.943	22.071	— 0.6
Kezdeményezett távolsági beszélgetés	1.628	1.484	+ 9.7
Távbeszélőállomás	188	181	+ 3.9
Rádióengedélyes	868	790	+ 9.9

HIREK.

Nachrichten. — Nouvelles.

Kitüntetések átadása. Folyó hó 16-án délelőtt ismét ünnepélyes összejövetelre gyülekeztek a posta vezetőtisztviselő és a személyzet képviselői a vezérigazgatóság nagy tanácstermében. Ekkor adta át Vezérigazgató urunk a Kormányzó Úr Ó Főméltósága által adományozott kitüntetések a nemrég nyugalmabonult Aigner Dezső vezérigazgatóhelyettesnek és Ujj György volt műszaki főigazgatónak, valamint Czirák Sándor I. oszt. postaszakaltisztnek, a Postaaltisztek Országos Egyesülete volt elnökének.

Vezérigazgató urunk a kitüntetések a következő beszéd kíséretében nyújtotta át:

„Kedves Kartársaim!

A mai napon azért kérettlek ide benneteket, hogy három érdemes kartársunk kitüntetésének átadásánál jelen lehessetek.

Szívből üdvözlöm azokat, akiket a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának a kegye kitüntetésre érdemesnek talált: elsősorban Aigner Dezső volt vezérigazgatóhelyettest, aki részére Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Magyar Erdemrend Középkeresztjét méltóztatott adományozni, Ujj György műszaki főigazgatót, akinek Kormányzó Úr Ó Főméltósága újbóli elismerését méltóztatott kifejezni és Czirák Sándor szakaltisztet, a Postaaltisztek Országos Egyesületének volt elnökét, aki részére Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Magyar Ezüst Erdemkeresztet méltóztatott adományozni.

Nagyon örülök és, bizonyos jelképet látok abban, hogy egyidőben adhatom át a kitüntető okmányt a volt vezérigazgatóhelyettesnek és a postaaltiszti kar egyesülete volt elnökének. Ebben a posta átfogó elismerését látom.

Amint a kormányzói kegy elismerésre érdemesnek találta a vezérigazgatóhelyettes működését, éppen olyan érdemesnek találta kitüntetésre a postaaltiszti kar egyesületének volt elnökét is. És hogy e két szélső pont között Ujj György műszaki főigazgató is a kitüntetettek között van, abból az világlik ki, hogy a műszaki munkának is nagyfokú megbecsülésben van része.

Szívből köszöntöm munkatársaimat abból az alkalomból, amidőn az elismerés dísze hull reájuk. Hálásan köszönöm azt a munkát, amit elvégeztek és amiben példát adtak.

Nem fogom itt újra méltányolni a volt vezérigazgatóhelyettes, kartársam működését, mert azt nem is olyan régen, nyugalmabonulása alkalmával már elvégeztem, hasonlóképpen nem kívánom Ujj György munkáját sem méltányolni, mert azt is az ezezen alkalomból már megtettem, hanem most szavaimmal Czirák Sándor kartársamhoz fordulok, aki a postás közélet terén 20–25 év körüli gazdag multra tekinthet vissza.

Ő 11 évig volt a Postaaltisztek Országos Egyesületének elnöke, 11 évig alelnöke és azt meg-

előzően az egyesület titkára. Ez alatt az idő alatt a postás egyesületi életben a postás közszellem élesztésének munkájánál mindig ott láttam és értékes munkáját tapasztalhattam.

A közélet terén működni nem könnyű dolog! Nem könnyű egy egyesület élén állni és egysegősítő szerepet vinni, amely a felsőbb szerv és az egyének érdekeinek összeegyeztetéséből áll.

Talán nem is tudom teljesen értékelni, vagy ha tudnám is értékelni, nem tudom kellően kifejezni szavaimmal, hogy Cziráki kartársam ebben a 25 éves közéleti munkájában mit szenvedett, túrt, dolgozott és küszködött. A szubjektív érzés bizonyos fokig mindig jobban regisztrálja a küszködést, amit valaki végigszenved a közéleti pályán, mint azok az eredmények, amelyeket ez a munkásság kifelé mutat. Ha mindaz sikerült volna, amit Czirák kitervelt, vagy elérni szeretett volna, ma az altiszti kar előtt nagyobb, szebb eredményekre hivatkozhatnánk, de így is büszkén és meglegedetten tekinthet vissza munkájára. Így is, mert többet akart, többet szeretett volna elérni, éppen ezért többet is szenvedett.

Annak az értékes munkásságnak, amellyel a posta munkás rétegében tevékenykedett, mutatkozik ma az értékelése a Kormányzó Úr Ó Főméltósága által adományozott kitüntetésben.

Hálásan köszönöm Czirák Sándor kartársamnak a közélet terén kifejtett munkásságát és arra kérem, hogy azt a szellemet, amelyet szolgált és amelynek megerősítése érdekében mindenkor dolgozott, mint most nem az élen álló, de mégis hatékony tényező, ápolja továbbra is és legyen mindenkor ott, ahol gond, keserűség, meg nem elégedettség csírája üti fel fejét, álljon ott realizálni tudó érzékével és megnyerő komolyságával minden jó törekvés szolgálatában.

Amidőn átadom a kitüntetések, megegyezően mindegyiküknek minden jót kívánok!”

Az üdvözlést a kitüntetettek meleg szavakkal köszönték meg. Aigner Dezső szavaival bizonyosságot tett arról, hogy a tényleges szolgálatból történt kiválás nem szünteti meg azt a mély kapcsolatot, amely a szolgálat hosszú évtizedei alatt kifejlődik egy intézmény és annak munkásai s az egymást tisztelő és megbecsülő kartársak között.

A posta az idej országos katolikus nagygyűlésen. Az ezévi országos katolikus nagygyűlésnek egyik szónoka Schuster János postahivatali igazgató volt. „Építsük a magyar jövőt munkával” címmel mondott beszéde nemcsak buzdítást tartalmaz, hanem egy hosszú postás-élet tapasztalatainak tanulságát fogja össze. A posta mindig a kemény munka helye volt, így nem véletlen, hogy az egész magyarságot és az egész országot érdeklő időszerű kérdésnek, a munkának tárgyalására a nemzet

építő munkásai közül éppen egy postást hívott meg az A. C. a szónoki emelvényre.

Mindnyájunk munkája szolgálat, istenszolgálat, nemzetszolgálat. A mi munkánk kemény, ernyedést nem ismerő, kitaró kötelességteljesítés. A mi munkánk a dolgozó, munkás Krisztus példáján nemesedő munka és a magyar testvéreinket is erre buzdító, serkentő magatartás. A mi munkánk az ifjúság felnevelése a családi fészkek tisztaságában a kötelességek szeretetében. Ez utóbbi gondolat domborodott ki az előadó beszédében legfőképp, mert a család kis községében kifejtett nevelő munka végeredményben az egész nemzet ifjúságának lesz erőforrása. Ez a nevelő munka építi az eljövendő magyar életet.

A levelezőlapok kérdéséhez. A Magyar Posta 1945 július havi 7. számában Schiller Dénes azt állítja, hogy a levelezőlapok gondolatát dr. Hermann Emánuel 1869. X. 26-án a Neue Freie Presse-ben vetette fel elsőnek. Ezzel szemben hivatkozom a „DAS XIX. JAHRHUNDERT IN WORT UND BILD” c.

munka III. kötetének 146. oldalán lévő második bekezdésére:

„... am 25/VI. 1870 wurde — Österreichs Beispiel folgend — die schon im Jahre 1865 von Stephan in Vorschlag gebrachte Postkarte in Deutschland eingeführt.“

A német álláspontot igazolni látszik az, hogy a Pallas nagy lexikonja a következőket írja a levelezőlapról: „... eszméje ugyan külföldi, de legelső alkalmazásának érdeme a magyar és osztrák postáé.“

Szerény nézetem szerint érdemes volna ezt a kérdést tisztázni, annál is inkább, mert régebbi berlini tartózkodásom idején ott azt hallottam, hogy Stephan magyar származású volt, amennyiben egyik öse a Nagy Frigyes alkotta Ziethen huszárezrednek, mely túlnyomórészt átszokott magyarokból állt, egyik — állítólag Istvánffy nevű — magyar tisztje volt! Ha ez igaz volna, akkor tényleg magyar agy szülte a levelezőlapokat. *Bró Marcel (Debrecen).*

Könyvszemle.

Buchbesprechungen. — Revue des livres.

Dr. Gilly Gyula: A postahivatalok havi számadásainak felülvizsgálása alkalmával észlelhető szabálytalanságok. II. bővített kiadás.

Dr. Gilly Gyula könyve első kiadásának megírásakor munkáját tulajdonképpen a postahivatalok havi számadásait felülvizsgáló közigazgatási tisztviselőnek szánta segédeszközüül. A könyvnek azonban eredeti célján túlmenő gyakorlati használhatósága csakhamar közismert lett és az első kiadás hamarosan elfogyott. Az új kiadást egyre többen sürgették a hivatalvezetők, ellenőrző tisztviselők és a postamesterek köréből is.

A szerző ezeknek a sürgetéseknek hatása alatt rendezte újra sajtó alá munkáját. A második kiadásnál még szélesebb mértékben vette figyelembe azt a szempontot, hogy munkája ne csak a közigazgatási ellenőrző tisztviselők nélkülözhetetlen kézi könyve legyen, de a hivatalvezetők, postamesterek és általában a számadásokat felülvizsgáló ellenőrző tisztviselők is célszerűen használhassák és napi munkájuk során minden felvetődő nehézség esetén megbízható útmutatást találjanak benne. Ezt különösen megkönnyíti a megfelelő rendeletekre és szabályokra való nagy gonddal összeválogatott és bőséges hivatkozás.

A könyv egyébként kilenc fejezetben külön tárgyalja a pénztárkezelést, a postakezelést, a mozgópostakezelést, a távirókezelést, a távbeszélőkezelést, a rádiókezelést, a postaiügynöki és a külterületi kézbesítői kezelést. Külön fejezetet szentel az általános észrevételeknek. Nagy értéke egyébként a második kiadásnak, hogy ebben már teljes feldolgozást kapjuk az időközben megjelent idevonatkozó újabb rendeleteknek, főképpen pedig az F. 1. Szab.-nak.

A nagy gyakorlati érzékkel és tárgyi tudással összeállított munkát örömmel fogadták kartaársaink.

A 250 oldalas munka egyébként dr. Gilly Gyula m. kir. postatanácsos saját kiadásában jelent meg. *(sz.)*

Dr. Lukász Alfonz: Német nyelvkönyv a postatisztképző tanfolyam hallgatói számára. II. kiadás.

Szaktanfolyamok számára nyelvkönyvet összeállítani nem könnyű feladat. Különösképpen az anyag kiválasztása nehéz, mert állandóan szem előtt kell tartani azokat a korlátozó körülményeket, amelyeket maga a tanfolyam (csekély óraszám, az illető nyelv tekintetében különféle előképzettségű hallgatók stb.) már eleve megszab.

Dr. Lukász Alfonz nyelvkönyve szerencsésen oldotta meg a kitűzött célt. A postai szaknyelv anyagát a nyelvtani ismeretek felfrissítésével kapcsolatban építi fel. A nyelvtani szabályok közül természetesen csak a legszükségesebbeket tartalmazhatja, ezeket viszont a posta, illetőleg távközlési szolgálatban használatos szakkifejezésekkel képzett mondatok útján gyakoroltatja. Ezzel egyrészt azt éri el, hogy a hallgatók a középiskolában szerzett német nyelvtani ismereteiket felújítják, másrészt ezzel kapcsolatban a szükséges postai szakkifejezéseket elsajátítják. A könyv szókincse a forgalmi szolgálatban nélkülözhetetlen szakkifejezéseket tartalmazza. A közölt példák segítségével leletjelentések, kisebb értesítések, sőt rövidebb átiratok igen könnyen szerkeszthetők. A nyelvkönyvet ezért nemcsak a postatisztképző tanfolyam hallgatói, hanem a forgalmi szolgálatban foglalkoztatott tisztviselők is eredményesen használhatják. *M. E.*

EGYESÜLETI ÉLET.

Kitüntetés. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Ujj György m. kir. postafőigazgatónak — nyugalomba vonulása alkalmából — több mint három és fél évtizeden át teljesített értékes és eredményes munkásságáért újbóli elismerését tudtul adják.

Miniszteri elismerés. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr dr. Göntér Emil postafőigazgatónak és dr. Nagy Sándor postafőigazgatónak négy évtizeden át, dr. Licz János és Jankovits Pál postafőigazgatónak három és fél évtizedet meghaladó időn át, dr. Sárossy József, dr. Straub Miklós Kass Géza és Lánzy Ferenc postafőigazgatónak három és fél évtizeden át kifejtett közhasznú és buzgó szolgálatukért elismerését fejezte ki.

Megbízás. Dr. Worschitz Oszkár postatanácsost megbízták a m. kir. posta központi rádiófelügyelőségén az 1. (általános) osztály vezetésével.

Igazgatóválasztmányi ülés. Egyesületünk igazgatóválasztmányja október hó 7-én ülést tartott. Dr. Forster Károly elnök a bevezetőben az alábbi szavakkal emlékezett meg az egyesület helyzetéről.

„Egyesületünk külső életmegnyilvánulásának jelenleg mondhatni egyetlen jelentősebb alkalma az időnként megtartott választmányi ülés és szakelőadás. Minden egyéb egyesületi megmozdulást a súlyos idők megakadályoznak. Már évek óta nem tudjuk megrendezni a nyári nagy kirándulást, sőt az annyira kedvelt havi társasösszejeveteleink is abbamaradtak. A közlekedési, élelmezési, záróra-, valamint egyéb nehézségek és tilalmak bélyékeket raktak ránk, amelyeket hazafias fegyelemmel tűrünk.

Csak arra kell ügyelnünk, hogy ezek az akadályok az Egyesület szellemét, ideáljait és célkitűzéseit ne öljék meg! Amikor erre gondolkodom, önkéntelenül eszembe jut az elmúlt világháborúnak a történelem által is feljegyzett egyik jele. Hadifogolytisztek nemzeti ünnepségre készültek. Ennek egyik főpontja lett volna a nemzeti himnusz elnéklése. A táborparancsnokság azonban szigorúan megtiltotta ezt. Erre a tisztek — a karmester vezénylete mellett — néma ajakkal, de összevillanó szemmel mégis elnékeltek a nemzeti himnusz és a néma ima bizonyára épűgy felszállt az égbe, mint a legharogóbb ének.

A nehéz idők a mi egyesületi életünket is lehalkították. Annál erősebben kell azonban lélekben szolgálunk egyesületünk nagy céljait és azok közül a mai időkben a legfontosabbat: az összetartást.

Isten csodálatos kegyelme folytán viszonylag még alig éreztük a totális háború szörnyű dúlásait és csapásait, de nem tudhatjuk mi vár reánk. Adj a Isten, hogy népiünk, mely már „megbűn-

hódta a multat s jövendőt“, ezúttal szent céljait megvalósulva lássa. És ha nehezebb idők következnenek is el, példaadólág meg-kell mutatnunk, hogy mi, ennek az Egyesületnek tagjai, nemcsak egymás kartársai, hanem — a magyar tragikus sors által oly jellemzően megalkotott és más nemzet által nem is ismert szóval élve — egymásnak a hajban társai, bajtársai is vagyunk!

Ennek az egyesületi összetartásnak jegyében nyitom meg a választmányi ülést.“

Ezután az elnök beszámolt az egyesület tagjait ért kitüntetésekéről, elismerésekről, megbízásokról és a nyári özevezésekről. Ezek során örömmel emlékezett meg arról, hogy az Aigner Dezső nyugdíjazásával megürült vezérigazgatóhelyettesi állásra Gyarmathy Bélát nevezték ki, aki régi lelkes vezetőtagja az egyesületnek.

A legutóbbi választmányi ülés óta Kosztolányi Pál dr. tanácsos, Bodrogi László dr. segédtitkár és Kapala Gyula dr. tanácsos hűnyt el az egyesületi tagok közül. Megkésve értesült az elnökség Kosztolányi Béla dr. tanácsos elhunytáról, aki még mult év december havában halt el. Az elhunytak emlékének a választmány egyperces néma felállással áldozott.

Bejelentette az elnök, hogy a Vöröskereszt októberi gyűjtésére 200 pengót adományozott az elnökség.

Lukász Alfonz jogász-főtitkár előterjesztésére felvették az egyesület rendes tagjaul: Berczik Imre dr. és Zámolyi József dr. segédtitkárokat, Berend Kálmán dr., Böleskei Iván dr., Bradách Emil dr., Gál Sándor dr., Krasznai Lajos dr., László Sándor dr., Nemere János dr., Pathy-Nagy György dr., Rátky László dr., Schiller László dr., Szabó Mihály dr., Zsiga Miklós dr. fogalmazókat és Melles Tivadar segédmérnököt, rendkívüli tagul Balás Alajos dr. számellenőrt. Rendkívüli tagból rendes taggá minősítették át Domokos Lajos dr. fogalmazót. Törölték a tagok sorából: a) elhalálozásuk miatt Bodrogi László dr. segédtitkárt, Kapala Gyula dr. tanácsost, Kosztolányi Béla dr. ny. tanácsost, Kosztolányi Pál dr. tanácsost, b) kilépésük folytán: Fekesházy Endre dr. és Kormány Béla dr. ny. igazgatókat, Kurucz Sándor dr. főtitket és Dormán András ny. hiv. igazgatót.

A változások után a tagok létszáma: rendes tag 739, alapító 6, pártoló 1, rendkívüli 57, összesen 803.

A főtitkári jelentés még a következő fontosabb bejelentéseket tartalmazta:

Az egyesület 25 éves történetét az egyesületi tagoknak, a postás egyesületnek, a kincstári hivataloknak, valamint a napilapoknak is megküldötték. Több lap igen melegen emlékezett meg az egyesület történetéről.

A postavezérigazgatóság megbízásából az egyesület kiadta a Budapest 72. postahivatal új, modern berendezéseit ismertető tájékoztatót.

E kiadványt az egyesület tagjai, a postás egyesületek, valamint a kincstári hivatalok is megkapták.

Dr. Darvas Kálmán tanácsos 25 éves szolgálati jubileumának emlékére egyesületünk útján 25 pengőt adományozott postás hadiárvak részére. Ezt az összeget a Postás Jóléti Alapítvány útján juttattuk el rendeltetésének. A nemeslelkű adományért az elnökség köszönetet fejezte ki.

Az egyesület balatonfüredfürdői vendégszobáinak gondnoki teendőivel az új postamestert, Béresi Antalt bízta meg az egyesület.

Az egyesületi leltárakat felülvizsgálták és a való helyzetnek megfelelően javították.

Végül a tankönyvszegély-akcióról tett jelentést Lukász Alfonz főtitkár.

Dr. Telbisz Ráfael mérnök-főtitkár javaslatára a választmány elhatározta, hogy a szokásos tekeversenyt idén is megrendezi és ezúttal is tiszteletdíjakat adományoz a győzteseknek.

Dr. Kirilly Dezső pénztáros és dr. Pázmány Ödön sajtójelentése után a választmány végül még a szakelődások kérdésével foglalkozott.

Mérnök szakosztályi előadás. Mérnök szakosztályunk rendezésében október hó 4-én Dr. techn. Magyar Endre műszaki tanácsos tartott szakelődást. „A postaműszaki szolgálat oktatásügye” címmel.

Az előadó több mint 20 éves szakmai, tanulmányi, tanítási és előadói tapasztalatait sűrítette össze előadásában a felvetett kérdésről. Minden mondatából kiérződött, hogy nem papírforma szerint látja és látta az elmúlt idők erre vonatkozó eseményeit és jelenségeit, hanem átélte őket úgyis, mint tanítvány, úgyis mint oktató, kísérletező, alkotó és az üzemben is járatos mérnök. Bármely felvetett gondolata akár több előadásra is feloldható lenne s talán ép ez a tömörség kissé nehézkessé is tette az előadás követését. Mint megjegyezte, nem is volt célja konkrét megoldások ismertetése, csak a rengeteg tennivalóra, a számtalan problématerületre kívánta a figyelmet és ezzel a jövőt illető fokozott felelősségérzetet felkelteni.

Előadásának gondolatanete röviden ez volt: Minden intézmény életképességét a tudás, a képzettség és az utódok felnevelése, egy szóval

a szakoktatás biztosítja. A mai rohanó élet nem tűri a régi meditatív oktatási rendszert, azonnal vérré váló, tehát gyakorlati alapokra fektetett tanítási módszerekre (film, hangkleméz, gyakorló- és mérőfelszerelés, modell-rajzgyűjtemények, kísérletek, barkácsolás, könyvek stb.) van szükség. „Életre nevelünk” ez legyen a jelszó!

Az előadó hangsúlyozta, hogy csak a tudás és a képzettség lehet a műszaki szolgálat alapja, de ez csak tervszereűn kiépített és megfelelően honorált szakoktatás útján biztosítható. Rámutatott az önnevelési rendszer számos hibájára és hátrányára. Nem tartja helyesnek, hogy a jövőt a véletlen jóserencsére bízjuk; ezt latens szellemi erőink eltékozlásának nevezte.

Három nagy, de összefüggő probléma-területre csoportosította a tennivalókat:

1. A műszaki szolgálat munkahelyeinek megtervezése az alsó foktól a vezetői állásig szervezet, létszám és kvalifikáció szerint. Utóbbi tanulmányok, végzettség, rátermettség szerint.

2. Az 1. pont szerinti tervet alapján a tanfolyamok, tanulmányok, vizsgák, felszerelés stb. megtervezése, előadók kiválasztása.

Legjelentősebbnek azt a gondolatát kell ki-domborítanunk, hogy a szakoktatási feladatok számtalan végrehajtási ágát egy közös nagy szervezetbe: „Országos Hírszolgálati Szakintézet”-be kellene összeolvasztani, ahol az előadó-termék, vetítők, gyakorló-, mérő- és szerelő-műhelyek, könyvtár, rajztermék nyomda, internátus stb. — mind elhelyezést nyernének.

3. Az első két pontból következően a jövedelmi kérdéseket is rendezni kell azzal a vezér-elvvel, hogy a közre az egyén munkaképessége, minősége és mennyisége együttesen bír értékkel, tehát a jövedelem eszerint rendezendő.

Az előadó végül megjegyezte, hogy több mint egy éve megírt előadása szellemében mintha már derengés mutatkoznék, de ezt következeten folytatni kell minden szinten. Gróf Széchenyi István gondolatával búcsúzott: „A mult eseket hatalmunkból, a jövendőnek urai vagyunk.”

Tekeverseny. Az október hó 28-án és 30-án megrendezett tekeversenyről lapunk legközelebbi számában adunk beszámolót.

SZERKESZTŐSÉG:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. II. 220. TÁVBESZÉLŐ: 150—597.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK: (Társszerkesztő)

XI., VÁSÁRHELYI PÁL-U. 4/6. TÁVBESZÉLŐ: 258—280.

KIADÓHIVATAL:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. IV. 432. TÁVBESZÉLŐ: 156—841.

Előfizetési ár évi 10 P. Postai alkalmazottaknak évi 5 P.

Felölös kiadó: DR. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatanácsos.